

**Bruselj, 28. februar 2025
(OR. en)**

6646/25

**Medinstitucionalna zadeva:
2025/0035(NLE)**

**RECH 71
ATO 7
COMPET 102**

PREDLOG

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	28. februar 2025
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2025) 60 final
Zadeva:	Predlog UREDBA SVETA o vzpostavitvi Programa za raziskave in usposabljanje Evropske skupnosti za atomsko energijo za obdobje 2026–2027, ki dopolnjuje okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, ter razveljavitvi Uredbe Sveta (Euratom) 2021/765

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2025) 60 final.

Priloga: COM(2025) 60 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 28.2.2025
COM(2025) 60 final

2025/0035 (NLE)

Predlog

UREDBA SVETA

o vzpostavitvi Programa za raziskave in usposabljanje Evropske skupnosti za atomsko energijo za obdobje 2026–2027, ki dopolnjuje okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, ter razveljavitvi Uredbe Sveta (Euratom) 2021/765

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

Ta predlog programa Euratom za raziskave in usposabljanje za obdobje 2026–2027 (v nadaljnjem besedilu: Program) dejansko sedanji program Euratom za raziskave in usposabljanje za obdobje 2021–2025 (v nadaljnjem besedilu: Program za obdobje 2021–2025)¹ podaljšuje za preostali dve leti² v sedanjem večletnem finančnem okviru³.

Čeprav je predlagani program ločen, ohranja večino značilnosti svojega predhodnika, vključno s ključnimi raziskovalnimi dejavnostmi⁴. Finančna sredstva programa so bila ob sprejetju večletnega finančnega okvira že določena na 598 milijonov EUR (v tekočih cenah). Predlog določa proračun za neposredne in posredne ukrepe ter splošne in specifične cilje, opisuje pa tudi podporne instrumente.

Komisija si bo prizadevala za izvajanje programa z naslednjimi prednostnimi nalogami:

- Raziskave na področju varnosti bodo zagotovile: (i) orodja in smernice za spremljanje varnosti obstoječih jedrskih objektov, namenjene upravljavcem jedrskih elektrarn in varnostnim organom; (ii) strokovno znanje in rešitve, da bodo lahko prihodnje jedrske elektrarne, vključno z malimi modularnimi reaktorji, izpolnjevale varnostne zahteve; ter (iii) orodja in metode za varnostne organe za preskušanje novih zasnov in olajšanje licenciranja. Financiranje raziskovalnih projektov na tem področju bo izrazito selektivno, saj bodo večino proračuna za cepitev absorbirala sofinancirana partnerstva.
- Program bo sofinanciranim evropskim partnerstvom v raziskavah na področju cepitve (varstvo pred sevanjem, ravnanje z radioaktivnimi odpadki, jedrski materiali) zagotovil dodatno financiranje, da se bodo lahko prilagodila spreminjajočemu se raziskovalnemu okolju ter vključila nove deležnike in vse države članice.
- Program bo naravnani k ohranjanju vodilnega položaja EU v raziskavah na področju fuzije, tako da se bo vzpostavilo sonačrtovano evropsko partnerstvo, ki bo združevalo deležnike iz javnega in zasebnega sektorja, da bi odpravili ozka grla v procesu zasnove in gradnje prve fuzijske elektrarne.
- V okviru Programa se bodo še naprej podpirali dolgoročni ukrepi na področju izobraževanja in usposabljanja z zagotavljanjem mobilnosti študentov in raziskovalcev ter dostopa do infrastrukture, s čimer bodo deležniki in uporabniki deležni stabilnosti in predvidljivosti. Poudarek bo na večji interakciji med temi ukrepi, partnerstvi ter obstoječimi in novimi projekti.

¹ Uredba Sveta (Euratom) 2021/765 z dne 10. maja 2021 o vzpostavitvi Programa za raziskave in usposabljanje Evropske skupnosti za atomsko energijo za obdobje 2021–2025, ki dopolnjuje okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, ter razveljavitvi Uredbe (Euratom) 2018/1563 (UL L 167I, 12.5.2021, str. 81, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/765/oj>).

² Trajanje programov Euratom je krajše od trajanja drugih programov porabe v skladu s PDEU, saj je v skladu s členom 7 Pogodbe Euratom omejeno na 5 let.

³ Uredba Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 (UL L 433I, 22.12.2020, str. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>).

⁴ Med njimi so jedrska varnost, varnost, ravnanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom, zaščita pred sevanjem in fuzijska energija.

- Ker je uvajanje tehnologije jedrske cepitve po vsem svetu močno v porastu, se bodo v okviru Programa še naprej financirale raziskave na področju razvoja tehnik v podporo jedrskim nadzornim ukrepom, varnosti in neširjenju jedrskega orožja.

Če na evropski ravni ne bo ukrepanja v zvezi z jedrskimi raziskavami, bodo verjetno le večje države članice sposobne vzdrževati nacionalne programe. Sodelovanje znotraj Evrope bo verjetno omejeno na te večje države članice in na dvostranske dogovore. Manjše države članice utegne doleteti znanstvena izolacija in izguba strokovnega znanja. Program naj bi vključeval vse države članice in raziskovalna prizadevanja, hkrati pa dopolnjeval okvirni program EU, ki podpira nejedrske raziskave.

Komisija se je v začetni fazi priprave predloga posvetovala z Znanstvenim in tehničnim odborom Euratoma (STC), kot zahteva pravna podlaga⁵. Odbor STC je podal mnenje⁶, ki ga je Komisija upoštevala pri pripravi tega predloga.

- **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike**

Raziskovalne dejavnosti predhodnega programa se prenesejo v ta program. Program je skladen z okvirnim programom za raziskave in inovacije Obzorje Evropa⁷ na področju jedrskih raziskav in ga dopolnjuje. V njegovem okviru se uporabljajo pravila programa Obzorje Evropa za sodelovanje in razširjanje ter isti instrumenti, vključno z evropskimi partnerstvi⁸. Določbe o sinergijah⁹ zagotavljajo tudi, da se programa dopolnjujeta.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Predlog podpira odlične raziskave in zagotavlja ustrezne pogoje za raziskave in razvoj novih znanj in spretnosti, kar pomeni, da je skladen s politikami EU, katerih cilj je povečati konkurenčnost EU.

Program bo podpiral raziskovalne pobude na področju jedrske varnosti in strateška področja, ki se podpirajo z aktom o neto ničelni industriji¹⁰. Podpiral bo tudi varnostne pobude nedavno ustanovljenega evropskega industrijskega zavezništva za male modularne reaktorje.

Program bo pripomogel k izvajanju poglavja 7 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo (v nadaljnjem besedilu: Pogodba) o jedrskih nadzornih ukrepih¹¹. Pripomogel bo tudi k varnostnim programom in strategijam EU s podpiranjem raziskav na področju jedrske varnosti.

⁵ Glej tudi „Pravna podlaga“ in „Izbira instrumenta“ v oddelku 2.

⁶ *Priorities for European nuclear research & training: An STC Opinion* (STC-2023-16 FINAL, 20.10.2023). https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/8908a4d4-ad88-465f-9c9b-bbbf0e7174cc_en?filename=priorities-for%20european-nuclear-research.pdf.

⁷ Uredba (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje rezultatov ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1290/2013 in (EU) št. 1291/2013 (UL L 170, 12.5.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj>).

⁸ Glej člene 9, 7 in 6(3) tega predloga ter člen 10 in Prilogo III Uredbe (EU) 2021/695.

⁹ Glej člen 10(2) tega predloga ter člen 15 Uredbe (EU) 2021/695.

¹⁰ Uredba (EU) 2024/1735 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724 (UL L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj>).

¹¹ Sklicevanje na Pogodbo se nanaša na prečiščeno različico. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:02016A/TXT-20240901>

Z raziskavami, financiranimi iz programa, se bo podpiralo izvajanje direktiv Euratom o varnosti jedrskih objektov¹², varnem ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki¹³ ter varstvu pred sevanjem¹⁴.

Prav tako se bodo s Programom še naprej podpirali izvajanje evropskega instrumenta za mednarodno sodelovanje na področju jedrske varnosti¹⁵ ter jedrski in radiološki vidiki instrumenta za sodelstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje¹⁶.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

• Pravna podlaga

V Pogodbi je navedeno, da je Komisija odgovorna za pospeševanje in olajševanje jedrskih raziskav v državah članicah ter za dopolnjevanje teh raziskav z izvajanjem programa Skupnosti za raziskave in usposabljanje (člen 4). Ta program na predlog Komisije soglasno sprejme Svet (člen 7).

V skladu s Pogodbo se z Evropskim parlamentom ne posvetuje, kljub temu je v preteklosti nosilec šestmesečnega predsedstva Sveta Parlament pozval, naj poda pripombe o predlaganih uredbah o vzpostavitvi programov Euratom. Evropski ekonomsko-socialni odbor bo seznanjen v skladu s pravno podlago (člen 7).

• Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)

Program državam članicam ne glede na njihovo nacionalno izbiro za proizvodnjo ali porabo jedrske cepitvene energije pomaga, da sodelujejo pri razvoju možnosti, ki jih ponuja jedrska znanost, in zmanjšanju tveganja zaradi različnih vrst uporabe ionizirajočega sevanja.

Program ni zanimiv le za 12 držav članic, katerih nacionalna energetska mešanica vključuje obratovanje jedrskih elektrarn, temveč tudi za številne druge države članice, ki upravljajo reaktorje za raziskovalne namene ali proizvodnjo radioaktivnih izotopov. Pravzaprav je zanimiv za vse države EU, ki uporabljajo radioaktivne izotope v medicinske namene. Vse države članice bodo imele koristi od razvoja in delitve pristojnosti na področju jedrske varnosti in varnega ravnanja z radioaktivnimi odpadki.

¹² Direktiva Sveta 2009/71/Euratom z dne 25. junija 2009 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za jedrsko varnost jedrskih objektov (UL L 172, 2.7.2009, str. 18, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/71/oj>).

¹³ Direktiva Sveta 2011/70/Euratom z dne 19. julija 2011 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za odgovorno in varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki (UL L 199, 2.8.2011, str. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj>).

¹⁴ Direktiva Sveta 2013/59/Euratom z dne 5. decembra 2013 o določitvi temeljnih varnostnih standardov za varstvo pred nevarnostmi zaradi ionizirajočega sevanja in o razveljavitvi direktiv 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom in 2003/122/Euratom (UL L 13, 17.1.2014, str. 1).

¹⁵ Uredba Sveta (Euratom) 2021/948 z dne 27. maja 2021 o vzpostavitvi Evropskega instrumenta za mednarodno sodelovanje na področju jedrske varnosti, ki dopolnjuje Instrument za sodelstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, na podlagi Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo in o razveljavitvi Uredbe (Euratom) št. 237/2014 (UL L 209, 14.6.2021, str. 79, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2021/948/oj>).

¹⁶ Uredba (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. junija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za sodelstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, spremembi in razveljavitvi Sklepa št. 466/2014/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2017/1601 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 480/2009 (UL L 209, 14.6.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

Razvoj fuzijske energije, ki zahteva zelo obsežna raziskovalna prizadevanja, je v interesu vseh držav članic EU. Nenazadnje vse države članice uporabljajo sevanje za medicinske, industrijske, kmetijske, okoljske in varnostne namene ali imajo od njega koristi. Iz harmoniziranih standardov, določenih v različnih direktivah Euratom, je jasno razvidno, da je potreben enoten pristop k tehničnim zadevam in usposabljanju v EU.

Jedrska varnost je v nacionalni pristojnosti. Da bi se izboljšala krepitev zmogljivosti na ravni EU in nacionalni ravni, neposredni ukrepi Programa pomagajo pri reševanju nekaterih tveganj, s katerimi se sooča EU, in globalnih razsežnosti teh izzivov na področju zmanjševanja kemičnih, bioloških, radioloških in jedrskih varnostnih tveganj, odkrivanja jedrskih in radioloških materialov ter forenzične analize, skupaj z ustreznim usposabljanjem. Zaščitni ukrepi so v izključni pristojnosti Euratoma, za ohranjanje učinkovitosti in uspešnosti sistema nadzornih ukrepov Euratoma pa so nadvse pomembni stalna tehnična podpora, raziskave in razvoj na tem področju v okviru neposrednih ukrepov.

- **Sorazmernost**

Program določa ukrepe v podporo raziskovalcem in za usklajevanje raziskovalnih prizadevanj držav članic, da bi se izognili podvajanju, ohranili kritično maso na ključnih področjih in zagotovili čim učinkovitejšo porabo javnih sredstev. Takšni ukrepi lahko privedejo do dodatnih javnih in zasebnih naložb v raziskave in razvoj. Potrebni so tudi za podporo oblikovanja politik EU in doseganje ciljev, določenih v politikah EU. Predlagani ukrepi ne presegajo okvirov, ki so potrebni za uresničitev ciljev Skupnosti.

- **Izbira instrumenta**

Program se bo izvajal z uredbo Sveta, tako kot predhodni program. To ustvarja pravice in obveznosti za upravičence, ki so v celoti zavezujoče in se neposredno uporabljajo v vseh državah članicah EU in državah, povezanih s Programom. To je tudi skladno z načinom vzpostavitve drugih programov porabe EU.

3. REZULTATI OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

- **Ocene/preverjanja primernosti obstoječe zakonodaje**

Ta predlog temelji na naknadni oceni¹⁷ programov Euratom za raziskave in usposabljanje za obdobje 2014–2020¹⁸ ter vmesni oceni¹⁹ programa za obdobje 2021–2025.

V naknadni oceni je bilo ugotovljeno, da je bil program za obdobje 2014–2020 v veliko podporo na področju jedrske varnosti in varovanja ter varstva pred sevanjem v EU ter je

¹⁷ Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Naknadna ocena programov Euratoma za raziskave in usposabljanje za obdobje 2014–2020 (COM(2024) 549 final, 28.11.2024).

¹⁸ Vzpostavljen z Uredbo Sveta (Euratom) št. 1314/2013 z dne 16. decembra 2013 o programu za raziskave in usposabljanje Evropske skupnosti za atomsko energijo (2014–2018), ki dopolnjuje okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje 2020 (UL L 347, 20.12.2013, str. 948, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1314/oj>) in Uredbo Sveta (Euratom) 2018/1563 z dne 15. oktobra 2018 o programu za raziskave in usposabljanje Evropske skupnosti za atomsko energijo (2019–2020), ki dopolnjuje okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje 2020, ter razveljavitvi Uredbe (Euratom) št. 1314/2013 (UL L 262, 19.10.2018, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1563/oj>).

¹⁹ Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Vmesna ocena programov Euratom za raziskave in usposabljanje za obdobje 2021–2025 (COM(2025) **NNN**, **DD.MM.2025**).

pomagal zagotoviti, da Evropa izpolnjuje najvišje standarde na teh področjih. Program za obdobje 2014–2020 je prispeval tudi k dolgoročnemu razogljčenju energetskega sistema EU, in sicer z: (i) zagotavljanjem baze znanja in rešitev za dolgoročno obratovanje obstoječih jedrskih elektrarn; (ii) razvijanjem znanja in tehnologij, potrebnih za razvoj fuzijske energije in (iii) oblikovanjem varnostne prakse za napredne jedrske sisteme. Program je z učinkovitim upravljanjem znanja ter široko ponudbo izobraževanja in usposabljanja pripomogel tudi k ohranjanju in nadaljnjemu razvoju bistvenih spretnosti na področju jedrske energije, hkrati pa bil stalna podpora politikam, povezanim z jedrskim področjem. Program še posebej koristi manjšim državam članicam, ki bi lahko izkoristile ekonomijo obsega in odprt dostop do zmogljivosti Skupnega raziskovalnega središča. Države članice, ki ne uporabljajo jedrske energije, so sodelovale predvsem pri projektih za varstvo pred sevanjem, uporabo v medicini in ravnanje z radioaktivnimi odpadki. Nekatere so sodelovale tudi pri raziskavah o jedrski varnosti in jedrskih podatkih, da bi se ohranile pomembne kompetence na teh področjih.

Vmesna ocena programa za obdobje 2021–2025, ki sledi naknadni oceni, potrjuje njegovo nadaljnjo ustreznost in znatno podporo za varno in zanesljivo uporabo jedrskih tehnologij z obsežnim raziskovalnim portfeljem neposrednih in posrednih ukrepov.

V oceni je bilo ugotovljeno, da bi ohranitev obsega in proračuna programa za raziskave na področju cepitve na enaki ravni kot za program za obdobje 2021–2025 zagotovila kontinuiteto raziskav za varno obratovanje obstoječih jedrskih elektrarn v Evropi in za oceno varnosti novih reaktorskih tehnologij. Financiranje raziskovalnih projektov na tem področju pa bo izrazito selektivno, saj bodo večino proračuna za cepitev absorbirala sofinancirana partnerstva. Poleg tega sedanji obseg in raven financiranja ne bosta zadostovala, če želi EU (i) dohiteti mednarodne konkurente, (ii) obravnavati ključna vprašanja za razvoj malih modularnih reaktorjev, naprednih goriv in gorivnih ciklov ter (iii) bistveno povečati znanja in spretnosti na področju jedrske energije v EU.

Program bi moral v obdobju 2026–2027 še naprej zagotavljati financiranje za sofinancirana evropska partnerstva na področju raziskav na področju cepitve: PIANOFORTE (varstvo pred sevanjem), EURAD-2 (ravnanje z radioaktivnimi odpadki) in Connect-NM (jedrski materiali). Ta partnerstva so rezultat dolgoročnih prizadevanj raziskovalne skupnosti, deležnikov in držav članic, da bi s skupnim raziskovalnim programom dosegli napredek in obravnavali ključne izzive na vseh zadevnih področjih. Čeprav je bil doslej dosežen znanstveni napredek, si bo Komisija prizadevala za še boljšo organizacijo in delovanje partnerstev, da bodo raziskave, ki se financirajo iz Programa Euratom, še naprej relevantne za vse državljane EU in bodo obravnavale najbolj pereče izzive na področju varstva pred sevanjem, ravnanja z radioaktivnimi odpadki in jedrskih materialov. Posebno pozornost bo namenila partnerstvom, tako da bo sistematično trajnostno preučila dolgoročne perspektive širokega razpona deležnikov in držav članic.

Rezultati raziskav fuzije, ki jih financira Euratom, so sicer prepričljivi, a ne zadostujejo za pravočasen prenos fuzijske energije na trg v podporo prizadevanjem EU za razogljčenje in spodbujanje konkurenčnosti. Opredeliti je treba kritična vprašanja in tveganja, povezana z gradnjo fuzijske elektrarne, ki naj bi bili sedanje vodilo raziskav, ki jih financira Euratom, pa tudi v prihodnjih letih, pri čemer bi se bilo treba opirati na pretekle in tekoče pobude pod vodstvom EU, zlasti ITER. Prvi korak je bila ustanovitev strokovne skupine Komisije za fuzijo²⁰ leta 2024, ki tako kot prejšnji posvetovalni odbor za fuzijo²¹ združuje države članice v

²⁰ Strokovne skupine Komisije E03929.

svetovalnem organu in tako pomaga pri usmerjanju, usklajevanju in harmonizaciji pobud, povezanih s fuzijo, v Uniji.

Program je treba razviti, da bo obravnaval tehnološka ozka grla, ki zahtevajo dodatno osredotočenost in naložbe, hkrati pa vključeval več zasebnega financiranja in izkušenj industrije ter okrepil mednarodno sodelovanje z zanesljivimi partnerji, pri katerih obstaja jasna dodana vrednost za EU. Komisija je že začela pripravljati sonačrtovano evropsko partnerstvo na tem področju, ki bo združevalo deležnike iz javnega in zasebnega sektorja. Ukrepi za obdobje 2026–2027 bodo utrli pot temu partnerstvu, ki temelji na mejnikih, in dodatnim inovacijskim ukrepom. Novo tovrstno partnerstvo pomeni tudi ponovni razmislek o vlogi in dejavnostih partnerstva EUROfusion, ki bo imelo pomembno vlogo pri razvoju temeljev fuzijske znanosti. Nadaljnje podrobnosti bodo vključene v sporočilo o prihodnji fuzijski strategiji Unije, ki je v pripravi.

V oceni je bilo ugotovljeno, da Skupno raziskovalno središče koristi Skupnosti Euratom in številnim zunanjim deležnikom, saj pripravlja zelo relevantne analize in študije o celotnem spektru dejavnosti, od jedrske varnosti do zaščite in nadzornih ukrepov. Analize načinov obdelave, zmanjševanja in recikliranja jedrskih odpadkov ali ocene njihovih značilnosti in vedenja so se izkazale za zelo pomembne za evropski jedrski sektor. Skupno raziskovalno središče je z zagotavljanjem jedrskih podatkov, meritev in referenčnih materialov bistveno prispevalo predvsem k oceni varnosti in zaščite sedanjih sistemov in prihodnjih tehnologij, kot so mali modularni reaktorji. Njegovo strokovno znanje in raziskave so pomembno prispevali na področju nadzornih ukrepov in neširjenja orožja, in sicer tako na evropski kot na mednarodni ravni, tudi v okviru programa Komisije za podporo Mednarodni agenciji za atomsko energijo (IAEA).

Prav tako pomembni so njegovi projekti za neenergetske namene, ki spodbujajo doseganje ciljev politike EU na medicinskem in vesoljskem področju. Rezultati raziskav neposrednih ukrepov nenehno bistveno prispevajo k varni in zanesljivi uporabi jedrske tehnologije. Dejavnosti Skupnega raziskovalnega središča na področju izobraževanja in usposabljanja so državam članicam EU zagotovile znatno dodano vrednost, pri čemer so močno presegle zmogljivosti na nacionalni ravni. Njegovi neposredni ukrepi na področju izobraževanja in usposabljanja skupaj z dostopom do njegovih jedrskih objektov dopolnjujejo zmogljivosti držav članic in predstavljajo visoko dodano vrednost na ravni EU ter prispevajo k neodvisnim raziskavam v Skupnosti Euratom. Prav tako so v podporo pri izvajanju in spremljanju politik EU na področju jedrske varnosti, ravnanja z radioaktivnimi odpadki, varstva pred sevanjem, jedrskih zaščitnih ukrepov in pobud za neširjenje orožja.

Skupno raziskovalno središče se bo v okviru svoje strategije za jedrske dejavnosti in v skladu s priporočili iz vmesne ocene osredotočilo na optimizacijo uporabe svoje jedrske infrastrukture in zagotovilo njeno trajnostno delovanje. Nadaljuje gradnjo novega objekta v Karlsruheju (krilo M) in si prizadeva za to, da bi se večji del eksperimentalnih dejavnosti, pri katerih se uporabljajo radioaktivne snovi, izvajal na dveh lokacijah (Karlsruhe in Geel). Z uporabo novega portfeljskega pristopa v delovnem programu bo še naprej izboljševalo sinergije med različnimi raziskovalnimi področji, pri čemer bo kar najbolje izkoristilo jedrske in nejedrske dejavnosti. Prav tako bo izboljšalo svoje zmogljivosti predvidevanja in bolje izkoristilo obstoječe zmogljivosti za analizo trendov in opredelitev lastnih jedrskih raziskav. Državam članicam bo zagotavljalo tudi uporabna znanstvena dognanja za razvoj njihovih nacionalnih strategij za radioaktivne odpadke ter jim pomagalo pri izmenjavi izkušenj in

²¹ Sklep Sveta z dne 16. decembra 1980 o ustanovitvi posvetovalnega odbora za fuzijski program (ni objavljen v Uradnem listu).

dobrih praks. Na področju jedrskih kompetenc bo poleg nadaljnega zagotavljanja specializiranega usposabljanja še naprej razvijalo metodologije v podporo državam članicam pri ocenjevanju in spremljanju potreb po človeških virih v jedrskem sektorju prek Evropskega observatorija za jedrske vire.

- **Posvetovanja z deležniki**

Komisija je za vmesno oceno programa za obdobje 2021–2025 in pripravo tega predloga od marca do maja 2024 izvedla skupni poziv k predložitvi dokazov in javno posvetovanje²². Posvetovanje je zagotovilo dragocen vpogled v učinkovitost programa in izpostavilo ključna področja, na katerih so potrebne izboljšave. Razkrila se je visoka raven udeležbe deležnikov v projektih, ki jih financira Euratom, ter so se opredelile koristi in izzivi programa. Več podrobnosti je v Prilogi V k delovnemu dokumentu služb Komisije o vmesni oceni.

- **Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj**

Komisija se je med vmesnim ocenjevanjem in pripravo predloga večkrat sestala z deležniki, zbrala prispevke in uporabila strokovno znanje iz naslednjih virov:

- mnenja Znanstveno-tehničnega odbora Euratoma o prednostnih nalogah za evropske jedrske raziskave in usposabljanje²³;
- neodvisnega poročila skupine strokovnjakov za oceno neposrednih ukrepov Skupnega raziskovalnega središča kot del podpore vmesni oceni programa za obdobje 2021–2025²⁴;
- neodvisnih poročil posameznih strokovnjakov o neposrednih ukrepih kot del vmesne ocene programa za obdobje 2021–2025²⁵;
- vmesne ocene Skupnega podjetja Fuzija za energijo (Skupno podjetje F4E)²⁶;
- evropske okrogle mize na visoki ravni o spodbujanju fuzijskih inovacij z dne 14. marca 2024²⁷;
- načrta EU za fuzijsko energijo z dne 23. aprila 2024²⁸;
- izida srečanja deležnikov na temo Raziskave Euratoma v praksi in priložnosti za Evropo²⁹.

²² https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14180-Euratom-research-and-training-programme-for-2026-2027_en.

²³ STC-2023-16 FINAL, 20.10.2023.

²⁴ COM(2025) NNN.

²⁵ Glej prejšnjo opombo.

²⁶ Vmesna ocena izvajanja Sklepa Sveta (Euratom) 2021/281 z dne 22. februarja 2021 o spremembi Odločbe 2007/198/Euratom o ustanovitvi Evropskega skupnega podjetja za ITER in razvoj fuzijske energije ter dodelitvi prednosti le-temu (COM(2025) NNN, DD.MM.2025).

²⁷ Evropska komisija: Generalni direktorat za raziskave in inovacije, Capisani, L., Camus, C., in Papadopoulou, M., *Fostering fusion innovation – High-Level European Round Table*, Capisani, L.(ur.), Camus, C.(ur.) in Papadopoulou, M.(ur.), Urad za publikacije Evropske unije, 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/621539>.

²⁸ The EU blueprint for fusion energy: https://energy.ec.europa.eu/events/eu-blueprint-fusion-energy-2024-04-23_en

²⁹ Evropska komisija: Generalni direktorat za raziskave in inovacije, Rossetti di Valdalbero, D., in Janatkova, K., *Euratom research in action and opportunities for Europe – EU strategic autonomy and the future energy systems – EU Small Modular Reactors (SMRs) Declaration* (Raziskave Euratoma v praksi in priložnosti za Evropo – strateška avtonomija EU in prihodnji energetske sistemi – izjava o

- **Ocena učinka**

Ta predlog se opira na vmesno oceno programa za obdobje 2021–2025, v kateri so bili predstavljeni dosežki programa in predlagane izboljšave, ki so pomembne tudi za obdobje 2026–2027.

Sklenjeno je bilo, da se vmesna ocena uporabi kot dokazna podlaga za pripravo predloga, namesto da se izvede predhodna ocena učinka, saj Program Euratom zajema pet let (in ne sedem let kot velja za večino programov porabe večletnega finančnega okvira) in ker predlog nima novih finančnih posledic. Vmesna ocena naj bi izpolnjevala zahteve finančne uredbe glede predhodne ocene, saj je dovolj aktualna, predlagani program pa bo tudi ohranil glavne elemente svojega predhodnika.

Uporabljene so bile tudi še vedno relevantne ugotovitve predhodne ocene učinka za program za obdobje 2021–2025³⁰.

- **Primernost in poenostavitev ureditve**

Program se bo tako kot njegov predhodnik izvajal z uporabo instrumentov programa Obzorje Evropa ter pravil za sodelovanje in razširjanje rezultatov. Ukrepi za poenostavitev, ki so že bili uvedeni v programu Obzorje Evropa, se bodo uporabljali tudi za prijavitelje in upravičence programa. Zato bo morda vmesna ocena programa Obzorje Evropa privedla do nadaljnje poenostavitve, ki se bo uporabljala za Program Euratom. Rezultati javnega posvetovanja o vmesni oceni programa za obdobje 2021–2025 kažejo, da se je zaradi doslej izvedenih ukrepov, kot so enostavnejša revizijska pravila in priznavanje običajnih računovodskih praks upravičenca, zmanjšalo upravno breme in da bi bilo treba nadaljevati poenostavitve. Enotni seznam ciljev za neposredne in posredne ukrepe, ki je še bolj poenostavil strukturo in ocenjevanje Programa, se ohrani. Možni vplivi poenostavitve in manjše upravno breme so podrobneje preučeni v oceni učinka.

- **Temeljne pravice**

V predlagani uredbi se spoštujejo temeljne pravice in upoštevajo priznana načela iz Listine Evropske unije o temeljnih pravicah. Uvodna izjava 21 predlagane uredbe zagotavlja, da so tudi ukrepi Programa v skladu z Listino.

4. PRORAČUNSKÉ POSLEDICE

Proračun za ta predlog uporablja trenutne cene. Ocena finančnih posledic zakonodajnega predloga, priložena predlogu, določa posledice glede proračuna ter v smislu človeških in upravnih virov. Te posledice so znane, odkar so bila za večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 dogovorjena finančna sredstva za programe Euratom.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Komisija bo program izvajala z neposrednim upravljanjem in posrednim upravljanjem s strani evropskih partnerstev (glej člen 6(1) predloga).

³⁰ malih modularnih reaktorjih EU), Urad za publikacije Evropske unije, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/911262>.
SWD(2018) 307 final.

Ureditve spremljanja, ocenjevanja in poročanja za Program bodo temeljile na ureditvah predhodnega programa. Končna ocena bo izvedena v štirih letih po zaključku programa, da se ocenijo njegovi učinki na terenu. Neposredni in posredni ukrepi bodo predmet skupne končne ocene.

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

Poglavje I vsebuje splošne določbe predlagane uredbe. Vključuje člene o vsebini, opredelitvah, ciljnih programa, proračunu, pridružitvi tretjih držav programu, izvajanju in oblikah financiranja, evropskih partnerstvih, odprti znanosti, upravičenih ukrepih in pravilih za sodelovanje ter kumulativnem, alternativnem in kombiniranem financiranju.

Edine spremembe v primerjavi s poglavjem I Uredbe (Euratom) 2021/765 so tiste, ki so potrebne za posodobitev besedila zaradi novega obdobja programa, posodobitev finančnih sredstev in odpravo določb o retroaktivnosti, saj se pričakuje, da bo ta uredba začela veljati pred začetkom programa.

Poglavje II (Načrtovanje programov, spremljanje, ocenjevanje in nadzor) vključuje določbe o programih dela, spremljanju in poročanju, informiranju, komuniciranju, obveščanju javnosti ter razširjanju in izkoriščanju rezultatov, ocenjevanju, revizijah, postopku v odboru in zaščiti finančnih interesov EU. Glede tega ni predlaganih sprememb, razen odprave zahteve po vmesni oceni in posledične reorganizacije člena 14.

Za poglavje III (Prehodne in končne določbe) so predlagane le manjše posodobitve, ki vključujejo razveljavitev Uredbe (Euratom) 2021/765 ter posodobitev prehodnih določb in začetka veljavnosti. Določbe o retroaktivnosti niso več potrebne in so bile odstranjene.

Glede dejavnosti programa (Priloga I) bosta uvedeni le dve spremembi. Prva je dodatek določbe, s katero se zagotovi kontinuiteta financiranja evropskih partnerstev in drugih tekočih ukrepov, za katere bodo morda potrebna dodatna sredstva³¹. Ta določba bo Komisiji omogočila, da prek delovnega programa še naprej financira nepovratna sredstva, dodeljena v okviru programa za obdobje 2021–2025, pa tudi učinkovito kritje sedem let večletnega finančnega okvira 2021–2027.

Druga sprememba Priloge I pa je v oddelku (c) o raziskavah fuzije, ki poleg financiranja sofinanciranega evropskega partnerstva določa tudi financiranje raziskav na tem področju. V skladu z ugotovitvami vmesne ocene se bodo s tem dodatnim financiranjem, ki bo vključevalo zasebni sektor, podprli ukrepi, ki obravnavajo glavna ozka grla pri razvoju fuzije. Podpora se bo zagotovila prek razpisov za zbiranje predlogov.

³¹ Program Euratom za obdobje 2019–2020 (v nadaljnjem besedilu: podaljšanje programa za obdobje 2014–2018) je vključeval podobno določbo. Glej točko (i) „Evropski fuzijski program“ v pododdelku „Posredni ukrepi“ oddelka „Dejavnosti za doseganje ciljev programa“ v Prilogi I k Uredbi Sveta (Euratom) 2018/1563 z dne 15. oktobra 2018 o programu za raziskave in usposabljanje Evropske skupnosti za atomsko energijo (2019–2020), ki dopolnjuje okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje 2020, ter razveljavitvi Uredbe (Euratom) št. 1314/2013 (UL L 262, 19.10.2018, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1563/oj>).

Predlog

UREDBA SVETA

o vzpostavitvi Programa za raziskave in usposabljanje Evropske skupnosti za atomsko energijo za obdobje 2026–2027, ki dopolnjuje okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, ter razveljavitvi Uredbe Sveta (Euratom) 2021/765

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo in zlasti prvega odstavka člena 7 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posvetovanju z Znanstvenim in tehničnim odborom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Cilj Evropske skupnosti za atomsko energijo (v nadaljnjem besedilu: Skupnost) je zvišati življenjski standard v državah članicah s spodbujanjem in zagotavljanjem jedrskih raziskav v državah članicah ter njihovim dopolnjevanjem z izvajanjem programa Skupnosti za raziskave in usposabljanje.
- (2) Jedrske raziskave lahko z izboljševanjem jedrske varnosti in zaščite ter varstva pred sevanjem prispevajo k družbeni in gospodarski blaginji ter okoljski trajnosti. Raziskave na področju varstva pred sevanjem so privedle do izboljšav v medicinski tehnologiji, od katerih imajo koristi mnogi državljani, te raziskave pa lahko vodijo k izboljšavam na drugih področjih, kot so industrija, kmetijstvo, okolje in varnost.
- (3) Ob doslednem spoštovanju pravice držav članic, da same odločajo o svoji mešanici energijskih virov, bi lahko rezultati raziskav programa, vzpostavljenega s to uredbo, na varen, učinkovit in zanesljiv način morda prispevali tudi k podnebno nevtralnemu energetskega sistemu.
- (4) Da bi se zagotovila kontinuiteta jedrskih raziskav na ravni Skupnosti, je treba vzpostaviti Program za raziskave in usposabljanje Evropske skupnosti za atomsko energijo za obdobje od 1. januarja 2026 do 31. decembra 2027 (v nadaljnjem besedilu: Program Euratom), tako da bo njegovo trajanje usklajeno z večletnim finančnim okvirom za obdobje 2021–2027, določenim v Uredbi Sveta (EU, Euratom 2020/2093¹). Program Euratom bi moral nadaljevati izvajanje ključnih raziskovalnih dejavnosti prejšnjega programa z enakimi cilji, pri čemer bi moral način izvajanja ostati enak.
- (5) V poročilu Komisije o vmesni oceni Programa Euratom za raziskave in usposabljanje za obdobje 2021–2025² je izpostavljen pomen različnih značilnosti Programa

¹ Uredba Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 (UL L 433I, 22.12.2020, str. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>).

² Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Vmesna ocena Programa Euratom za raziskave in usposabljanje za obdobje 2021–2025 (COM(2025) NNN, DD.MM.2025).

Euratom. Med njimi so: (i) obsežen raziskovalni portfelj v podporo jedrski varnosti, zaščiti in nadzornim ukrepom, varstvu pred sevanjem in neenergetskim namenom; (ii) dodana vrednost EU za raziskave na področju cepitve; (iii) podpora deležnikom z izboljšano varnostjo in bazo znanja, da se zagotovi varno dolgoročno obratovanje sedanjih jedrskih elektrarn; (iv) oblikovanje prakse na področju varnosti, zaščite in nadzornih ukrepov za napredne jedrske sisteme; (v) nadaljnji razvoj raziskav fuzije z izboljšanjem upravljanja ter (vi) opredelitev prednostnih nalog programa ter opredelitev bolj verodostojnih in realističnih načrtov. V poročilu je bilo ugotovljeno, da je treba te sestavine ohraniti v podaljšanem programu.

- (6) Zasnova in oblika Programa Euratom sta zastavljeni ob upoštevanju potrebe po tem, da se doseže kritična masa podprtih dejavnosti. To naj bi bilo doseženo z določitvijo omejenega števila specifičnih ciljev, osredotočenih na varno uporabo jedrske cepitve za energetske in neenergetske namene uporabe, vzdrževanje in razvoj potrebnega strokovnega znanja, spodbujanje fuzijske energije in podpiranje politik Unije in njenih držav članic, ki urejajo jedrsko varnost, nadzor in zaščito.
- (7) Program Euratom je ključni del prizadevanj Unije, da bi nadalje utrdila vodilni položaj na področju tehnologije in spodbujala odličnost na področju jedrskih raziskav in inovacij ter zagotovila najvišje standarde varnosti, zaščite, nadzora, varstva pred sevanjem, varnega ravnanja z izrabljenim gorivom, ravnanja z radioaktivnimi odpadki in razgradnje na jedrskem področju v skladu s cilji programa, določenimi v tej uredbi.
- (8) Ker vse države članice uporabljajo radioaktivne materiale, je pomembno zagotoviti odgovorno in varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki, kot to zahteva Direktiva Sveta 2011/70/Euratom³, da bi se izognili ustvarjanju prevelikih bremen za prihodnje generacije. Program Euratom bi moral še naprej izboljševati in podpirati raziskave in razvoj v zvezi s tehnologijami in sposobnostmi na področju ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki.
- (9) V okviru te uredbe se raziskave o fuzijski energiji izvajajo v skladu z evropskim načrtom za fuzijo, v katerem so načrtane raziskave in razvoj, ki so potrebne kot podlaga za fuzijsko elektrarno za proizvodnjo električne energije, ter v skladu z Odločbo Sveta 2007/198/Euratom⁴. Kratkoročno in srednjeročno je bistveni korak dokončanje izgradnje in začetek obratovanja mednarodnega termonuklearnega poskusnega reaktorja (ITER); intenziven program za fuzijske raziskave bi moral dopolnjevati evropske dejavnosti glede ITER, da bi se podprla prihodnje obratovanje ITER in priprava na prvo fuzijsko elektrarno.
- (10) S podpiranjem jedrskih raziskav bi moral Program Euratom prispevati k doseganju ciljev okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa (v nadaljnjem besedilu: Obzorje Evropa), vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta⁵, ter bi moral olajšati izvajanje strategije Evropa 2030 in krepitev Evropskega raziskovalnega prostora.

³ Direktiva Sveta 2011/70/Euratom z dne 19. julija 2011 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za odgovorno in varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki (UL L 199, 2.8.2011, str. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj>).

⁴ Odločba Sveta 2007/198/Euratom z dne 27. marca 2007 o ustanovitvi Evropskega skupnega podjetja za ITER in razvoj fuzijske energije ter dodelitvi prednosti le-temu (UL L 90, 30.3.2007, str. 58, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2007/198/oj>).

⁵ Uredba (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje

- (11) Program Euratom bi si moral prizadevati za sinergije s programom Obzorje Evropa in drugimi programi Unije, od njihove zasnove in strateškega načrtovanja do izbire projektov, upravljanja, komuniciranja, razširjanja in izkoriščanja rezultatov, spremljanja, revizije in upravljanja.
- (12) Ukrepi Programa Euratom bi morali biti sorazmerni, brez podvajanja ali izrivanja zasebnega financiranja in bi morali imeti jasno evropsko dodano vrednost. Tako bo zagotovljena usklajenost ukrepov Programa Euratom in pravil Unije o državni pomoči, s čimer se prepreči neutemeljeno izkrivljanje konkurence na notranjem trgu.
- (13) Čeprav se lahko vsaka država članica sama odloči, ali bo uporabljala jedrsko energijo ali ne, je jasno tudi, da ima jedrska energija v različnih državah članicah različne vloge. Program Euratom bo prispeval tudi k široki razpravi med vsemi zadevnimi deležniki o priložnostih in tveganjih jedrske energije.
- (14) Da bi se obravnavale potrebe v izobraževanju in usposabljanju, bi moral Program Euratom nuditi podporo s finančnimi prispevki, tako da bodo raziskovalci na jedrskem področju postali upravičeni do koriščenja ukrepov Marie Skłodowske-Curie pod enakimi pogoji kot raziskovalci z drugih področij.
- (15) Ta uredba za celotno trajanje Programa Euratom določa finančna sredstva Programa Euratom, ki za Evropski parlament pomenijo prednostni referenčni znesek v letnem proračunskem postopku v smislu točke 18 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev⁶.
- (16) Za Program Euratom se uporablja Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta⁷ (v nadaljnjem besedilu: finančna uredba). Finančna uredba določa pravila za izvrševanje proračuna Unije, vključno s pravili o nepovratnih sredstvih, nagradah, javnih naročilih, posrednem upravljanju, finančnih instrumentih, proračunskih jamstvih, finančni pomoči in o povračilu zunanjim strokovnjakom. Pravila, sprejeta na podlagi člena 322 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), zajemajo tudi splošni režim pogojenosti za zaščito proračuna Unije.
- (17) Oblike financiranja in načine izvajanja v okviru te uredbe bi bilo treba izbrati na podlagi tega, ali lahko uresničijo specifične cilje ukrepov in dosežejo rezultate, zlasti ob upoštevanju stroškov kontrol, upravnega bremena ter pričakovanega tveganja neskladnosti s pravili. Pri nepovratnih sredstvih bi bilo treba upoštevati možnost uporabe pavšalnih zneskov, pavšalnega financiranja in stroškov na enoto.
- (18) Posebno pozornost bi bilo treba nameniti zagotavljanju ustrezne udeležbe malih in srednjih podjetij (MSP) ter zasebnega sektorja na splošno. Kvantitativne in kvalitativne ocene udeležbe MSP bi se morale izvajati kot del ureditev ocenjevanja in spremljanja.

rezultatov ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1290/2013 in (EU) št. 1291/2013 (UL L 170, 12.5.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj>).

⁶ UL L 4331, 22.12.2020, str. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2020/1222/oj.

⁷ Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2024 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (prenovitev) (UL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (19) Dejavnosti, razvite v okviru Programa Euratom, bi morale biti namenjene odpravljanju neenakosti med spoloma ter spodbujanju enakosti žensk in moških na področju raziskav in inovacij v skladu s členoma 2 in 3 Pogodbe o Evropski uniji in členom 8 PDEU. Vidik spolov bi bilo treba vključiti v raziskave in inovacije ter upoštevati v vseh fazah raziskovalnega cikla.
- (20) Da bi se poglobil odnos med znanostjo in družbo ter okrepilo zaupanje javnosti v znanost, bi moral Program Euratom dajati prednost ozavešeni udeležbi državljanov in civilne družbe v raziskovalnih in inovativnih vsebinah, tako da bi spodbujal izobraževanje na področju znanosti, lajšal dostop do znanstvenih spoznanj, razvijal odgovorne programe na področju raziskav in inovacij, ki se odzivajo na pomisleke in pričakovanja državljanov in civilne družbe, ter spodbujal sodelovanje državljanov in civilne družbe v dejavnostih v okviru Programa Euratom.
- (21) Ukrepi, ki spadajo v področje uporabe Programa Euratom, bi morali spoštovati temeljne pravice in upoštevati načela, ki jih priznava zlasti Listina Evropske unije o temeljnih pravicah.
- (22) Pomembno je še naprej lajšati koriščenje intelektualne lastnine, ki jo razvijejo udeleženci, ob varovanju legitimnih interesov drugih udeležencev in Skupnosti v skladu z naslovom II poglavja 2 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo (v nadaljnjem besedilu: Pogodba Euratom).
- (23) Da bi bilo financiranje iz Euratoma kar najučinkovitejše, lahko Skupnost po potrebi upošteva evropska partnerstva s partnerji iz javnega ali zasebnega sektorja, kolikor je želene učinke mogoče učinkoviteje doseči v okviru partnerstva, kot bi jih Skupnost sama, ali v primerjavi z drugimi oblikami podpore iz Programa Euratom. Ta uredba bi morala zagotoviti, da imajo ta partnerstva jasen pristop, temelječ na življenjskem ciklu evropskih partnerstev, ter da sledijo preglednemu postopku izbire in odločanja v skladu s Prilogo III k Uredbi (EU) 2021/695.
- (24) Cilji Programa Euratom bi se lahko uresničevali tudi s pomočjo finančnih instrumentov in proračunskih jamstev v okviru programov, ki temeljijo na PDEU, kolikor so ukrepi skladni s cilji in pravili takšnih programov.
- (25) Za zagotavljanje čim bolj učinkovitega izvajanja in dosego skladnega, celovitega in preglednega okvira za upravičence, bi se za sodelovanje v Programu Euratom in razširjanje rezultatov raziskav morala uporabljati zadevna pravila iz Uredbe (EU) 2021/695, z nekaterimi prilagoditvami ali izjemami. Za Program Euratom bi se morale uporabljati ustrezne opredelitve in glavne vrste ukrepov iz navedene uredbe.
- (26) Jamstveni sklad za udeležence, vzpostavljen v okviru programa Obzorje 2020, vzpostavljenega z Uredbo (EU) št. 1291/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁸, ki ga upravlja Komisija, se je izkazal za pomemben zaščitni mehanizem pri zmanjševanju tveganj v zvezi z zneski, ki jih dolgujejo in jih niso povrnili udeleženci, ki ne izpolnjujejo obveznosti. Zato bi bilo treba ta zaščitni mehanizem ohraniti. Mehanizem vzajemnega zavarovanja, vzpostavljen na podlagi Uredbe (EU) 2021/695, bi moral zajemati ukrepe v okviru te uredbe.
- (27) Skupno raziskovalno središče (JRC) bi moralo še naprej zagotavljati neodvisne in k uporabnikom usmerjene znanstvene dokaze za politike Unije in držav članic, kot je

⁸ Uredba (EU) št. 1291/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije (2014–2020) – Obzorje 2020 in razveljavitvi Sklepa št. 1982/2006/ES (UL L 347, 20.12.2013, str. 104, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1291/oj>).

ustrezno, ter tehnično podporo v celotnem ciklu politike. Neposredne ukrepe JRC bi bilo treba izvajati prožno, učinkovito in pregledno, pri tem pa upoštevati zadevne potrebe uporabnikov JRC in potrebe politik Unije, zlasti na področju jedrske varnosti, nadzora in zaščite, ter zagotavljati zaščito finančnih interesov Unije. V skladu s sklepi Sveta z dne 26. aprila 1994 o vlogi JRC, bi moralo JRC še naprej ustvarjati dodatna sredstva s konkurenčnimi podpornimi dejavnostmi za politike Unije ali v imenu tretjih strank. JRC bi lahko sodeloval v posrednih ukrepih, kadar je tako določeno v ustreznem programu dela.

- (28) V skladu s finančno uredbo, Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁹ ter uredbami Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95¹⁰, (Euratom, ES) št. 2185/96¹¹ in (EU) 2017/1939¹² se finančni interesi Unije zaščitijo s sorazmernimi ukrepi, ki vključujejo ukrepe v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem, odpravljanjem in preiskovanjem nepravilnosti, tudi goljufij, v zvezi z izterjavo izgubljenih, neupravičeno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev ter po potrebi v zvezi z naložitvijo upravnih sankcij. Zlasti je v skladu z uredbama (Euratom, ES) št. 2185/96 in (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) pooblaščen za izvajanje upravnih preiskav, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, da bi ugotovil, ali je prišlo do goljufije, korupcije ali kakršnega koli drugega nezakonitega ravnanja, ki škodi finančnim interesom Unije.

Evropsko javno tožilstvo (v nadaljnjem besedilu: EJT) je v skladu z Uredbo (EU) 2017/1939 pooblaščen za preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, ki škodijo finančnim interesom Unije, kot je določeno v Direktivi (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta¹³. V skladu s finančno uredbo mora vsaka oseba ali subjekt, ki prejema sredstva Unije, v celoti sodelovati pri zaščiti finančnih interesov Unije, Komisiji, OLAF, Računskemu sodišču in, za tiste države članice, ki so vključene v okrepljeno sodelovanje na podlagi Uredbe (EU) 2017/1939, EJT podeliti potrebne pravice in dostop ter zagotoviti, da vse tretje strani, ki so vključene v izvrševanje sredstev Unije, podelijo enakovredne pravice.

- (29) Tretje države lahko sodelujejo na podlagi zadevnih pravnih instrumentov. V to uredbo bi bilo treba vnesti posebno določbo, s katero se od tretjih držav zahteva, da odgovornemu odredbodajalcu, OLAF in Računskemu sodišču podelijo potrebne pravice in dostop, da lahko v celoti izvršujejo svoje pristojnosti.
- (30) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja ukrepov iz Programa Euratom ter njihovo spremljanje in ocenjevanje, bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila.

⁹ Uredba (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. septembra 2013 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (Euratom) št. 1074/1999 (UL L 248, 18.9.2013, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

¹⁰ Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti (UL L 312, 23.12.1995, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

¹¹ Uredba Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi (UL L 292, 15.11.1996, str. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

¹² Uredba Sveta (EU) 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva (EJT) (UL L 283, 31.10.2017, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

¹³ Direktiva (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava (UL L 198, 28.7.2017, str. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁴.

- (31) Na podlagi odstavkov 22 in 23 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje¹⁵ bi bilo treba Program Euratom oceniti na podlagi informacij, zbranih v skladu s posebnimi zahtevami glede spremljanja, pri tem pa se izogibati nalaganju upravnega bremena, zlasti državam članicam, in pretiranemu urejanju. Te zahteve bi morale po potrebi vključevati merljive kazalnike kot podlago za ocenjevanje dejanskih rezultatov Programa Euratom.
- (32) O znanstveni in tehnološki vsebini neposrednih ukrepov JRC je potekalo posvetovanje s svetom guvernerjev JRC, ustanovljenim s Sklepom Komisije 96/282/Euratom¹⁶.
- (33) Opravljeno je bilo prostovoljno posvetovanje z Evropskim parlamentom, ki je podal mnenje¹⁷. Opravljeno je bilo tudi prostovoljno posvetovanje z Evropskim ekonomsko-socialnim odborom, ki je podal mnenje¹⁸.
- (34) Zaradi pravne varnosti in jasnosti bi bilo treba Uredbo Sveta (Euratom) 2021/765¹⁹ razveljaviti.

SPREJEL NASLEDNJO UREDBO:

Poglavje I

Splošne določbe

Člen 1

Predmet urejanja

Ta uredba vzpostavlja program za raziskave in usposabljanje Evropske skupnosti za atomsko energijo za obdobje od 1. januarja 2026 do 31. decembra 2027 (v nadaljnjem besedilu: Program Euratom) ter pravila za sodelovanje in razširjanje v posrednih ukrepih v okviru Programa Euratom, ki dopolnjuje Obzorje Evropa.

Določa cilje Programa Euratom, proračun za obdobje 2026–2027, oblike financiranja in pravila za zagotavljanje takega financiranja.

¹⁴ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

¹⁵ UL L 123, 12.5.2016, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj.

¹⁶ Sklep Komisije 96/282/Euratom z dne 10. aprila 1996 o reorganizaciji Skupnega raziskovalnega središča (UL L 107, 30.4.1996, str. 12).

¹⁷ Mnenje z dne DD.MM.2025 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

¹⁸ Mnenje z dne DD.MM.2025 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

¹⁹ Uredba Sveta (Euratom) 2021/765 z dne 10. maja 2021 o vzpostavitvi Programa za raziskave in usposabljanje Evropske skupnosti za atomsko energijo za obdobje 2021–2025, ki dopolnjuje okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, ter razveljavitvi Uredbe (Euratom) 2018/1563 (UL L 167I, 12.5.2021, str. 81, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/765/oj>).

Člen 2

Opredelitev pojmov

Za namene te uredbe se uporabljajo ustrezne opredelitve iz Uredbe (EU) 2021/695. Sklicevanja na Unijo in Obzorje Evropa v navedenih opredelitvah pomenijo sklicevanja na Evropsko skupnost za atomsko energijo (v nadaljnjem besedilu: Skupnost) oziroma Program Euratom. Vendar pa v tej uredbi izraz „program dela“ pomeni dokument, ki ga sprejme Komisija za izvajanje Programa Euratom v skladu s členom 16 te uredbe.

Vsa sklicevanja v tej uredbi na Uredbo (EU) 2021/695 so sklicevanja na različico, ki je v veljavi dne [dan sprejetja te uredbe].

Člen 3

Cilji programa

1. Splošni cilj Programa Euratom je izvajati dejavnosti jedrskih raziskav in usposabljanja s poudarkom na nenehnem izboljševanju jedrske varnosti in zaščite ter varstva pred sevanjem, in dopolniti uresničevanje ciljev Obzorja Evropa, med drugim v okviru energetskega prehoda.
2. Specifični cilji Programa Euratom so:
 - (a) izboljšanje in podpiranje jedrske varnosti, zaščite, nadzornih ukrepov, varstva pred sevanjem, varnega ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki ter razgradnje, vključno z varno in zanesljivo uporabo jedrske energije in neenergetskimi načini uporabe ionizirajočega sevanja;
 - (b) ohranjanje in nadaljnje razvijanje strokovnega znanja in kompetenc na jedrskem področju v Skupnosti;
 - (c) spodbujanje razvoja fuzijske energije kot morebitnega vira energije za proizvodnjo električne energije v prihodnosti in prispevanje k izvajanju evropskega načrta za fuzijo;
 - (d) podpora politiki Unije in njenih držav članic na področju nenehnega izboljševanja jedrske varnosti, nadzora in zaščite.
3. Cilji iz odstavkov 1 in 2 se uresničujejo v skladu s Prilogo I. Uresničevanje teh ciljev lahko, če je upravičeno, vključuje odzive na nove priložnosti, krize in grožnje.

Člen 4

Proračun

1. Finančna sredstva za izvajanje Programa Euratom za obdobje od 1. januarja 2026 do 31. decembra 2027 znašajo 598 346 804 EUR v tekočih cenah.
2. Okvirna razdelitev zneska iz odstavka 1 je:
 - (a) 252 532 225 EUR za posredne ukrepe na področju raziskav in razvoja fuzije;

- (b) 115 339 356 EUR za posredne ukrepe na področju jedrske ceplitve, varnosti in varstva pred sevanjem;
- (c) 230 475 223 EUR za neposredne ukrepe, ki jih izvaja Skupno raziskovalno središče.

Komisija ne sme odstopati od zneska iz točke (c) tega odstavka.

- 3. Znesek iz odstavka 1 se lahko uporabi tudi za kritje stroškov za dejavnosti pripravljanja, spremljanja, kontrole, revizije, ocenjevanja in drugih dejavnosti ter odhodkov, ki so potrebni za upravljanje in izvajanje Programa Euratom, vključno z vsemi upravnimi odhodki, ter ocenjevanje doseganja njegovih ciljev. Upravni stroški, povezani s posrednimi ukrepi, ne presegajo 6 % zneska razdeljenega za kritje posrednih ukrepov v okviru Programa Euratom iz točk (a) in (b) odstavka 2. Poleg tega lahko znesek iz odstavka 1 krije tudi:
 - (a) stroške za študije, srečanja strokovnjakov, dejavnosti obveščanja in komuniciranja, če so povezane s cilji Programa Euratom, ter
 - (b) stroške, povezane z omrežji informacijske tehnologije, ki so namenjena predvsem obdelavi in izmenjavi informacij, vključno z institucionalnimi orodji informacijske tehnologije ter drugo tehnično in upravno pomočjo, ki je potrebna v povezavi z upravljanjem Programa Euratom.
- 4. Če je potrebno omogočiti upravljanje ukrepov, ki niso zaključeni do 31. decembra 2027, se lahko v proračun po letu 2027 knjižijo odobritve za kritje stroškov iz odstavka 3.
- 5. Proračunske obveznosti za ukrepe, ki trajajo več kakor eno proračunsko leto, se lahko razčlenijo v letne obroke več let.
- 6. Brez poseganja v finančno uredbo so odhodki za ukrepe na podlagi projektov, vključenih v prvi program dela, upravičeni od 1. januarja 2026.
- 7. Sredstva, dodeljena državam članicam v okviru deljenega upravljanja, se lahko na zahtevo zadevne države članice prenesejo na Program Euratom pod pogoji iz ustreznih določb Uredbe (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta²⁰. Komisija ta sredstva izvršuje neposredno v skladu s točko (a) prvega pododstavka člena 62(1) finančne uredbe ali posredno v skladu s točko (c) navedenega pododstavka. Ta sredstva se uporabijo v korist zadevne države članice.

Člen 5

Tretje države, ki pridružene Programu Euratom

- 1. Program Euratom je odprt za pridružitve naslednjih tretjih držav:

²⁰ Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (UL L 231, 30.6.2021, str. 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

- (a) države pristopnice, države kandidatke in potencialne kandidatke v skladu s splošnimi načeli in pogoji za sodelovanje teh držav v programih Skupnosti, določenimi v zadevnih okvirnih sporazumih in sklepih pridružitvenih svetov ali podobnih sporazumih, ter v skladu s posebnimi pogoji, določenimi v sporazumih med Skupnostjo in temi državami;
 - (b) države iz evropske sosedске politike v skladu s splošnimi načeli in pogoji za sodelovanje teh držav v programih Skupnosti, določenimi v zadevnih okvirnih sporazumih in sklepih pridružitvenih svetov ali podobnih sporazumih, ter v skladu s posebnimi pogoji, določenimi v sporazumih med Skupnostjo in temi državami;
 - (c) tretje države in ozemlja, ki izpolnjujejo vsa naslednja merila:
 - (i) dobre zmogljivosti na področju znanosti, tehnologije in inovacij;
 - (ii) zavezanost pravilom, ki temeljijo na odprtemu tržnemu gospodarstvu, vključno s pošteno in pravično obravnavo pravic intelektualne lastnine, in ki jih podpirajo demokratične institucije;
 - (iii) dejavno spodbujanje politik za izboljšanje gospodarske in družbene blaginje državljanov.
2. Pridružitvev Programu Euratom tretjih držav iz točke (c) odstavka 1 je v skladu s pogoji, določenimi v posebnem sporazumu, ki ureja sodelovanje tretje države v katerem koli programu Skupnosti ali Unije, če sporazum:
- (a) zagotavlja pravično ravnotežje glede prispevkov in koristi tretje države, ki sodeluje v programih Skupnosti ali Unije;
 - (b) določa pogoje za sodelovanje v programih Skupnosti ali Unije, vključno z izračunom finančnih prispevkov za posamezne programe in njihove administrativne stroške;
 - (c) na tretjo državo ne prenaša pooblastila za odločanje v zvezi s Programom Euratom;
 - (d) jamči pravice Unije, da zagotavlja dobro finančno poslovanje in ščiti finančne interese Unije.
- Prispevki iz točke (b) prvega pododstavka tega odstavka so namenski prejemki v skladu s členom 21(5) finančne uredbe
3. Pri obsegu pridružitve katere koli tretje države Programu Euratom se upošteva cilj pospeševanja gospodarske rasti v Uniji z inovacijami. V skladu s tem se lahko deli Programa Euratom izključijo iz sporazuma o pridružitvi za določeno državo, razen za države pristopnice, države kandidatke in potencialne kandidatke.
4. V sporazumu o pridružitvi je, kadar je to ustrezno, določeno vzajemno sodelovanje pravnih subjektov s sedežem v Uniji v enakovrednih programih pridruženih držav v skladu s pogoji, določenimi v teh programih.
5. Pogoji, ki določajo stopnjo finančnega prispevka, zagotavljajo samodejen popravek večjega neravnotežja v primerjavi z zneskom, ki ga subjekti s sedežem v pridruženi državi prejmejo prek sodelovanja v Programu Euratom, pri tem pa se upoštevajo stroški upravljanja, izvrševanja in delovanja Programa Euratom.

Člen 6

Izvajanje in oblike financiranja

1. Program Euratom se izvaja z neposrednim upravljanjem v skladu s finančno uredbo ali s posrednim upravljanjem z organi financiranja iz točke (c) prvega pododstavka člena 62(1) finančne uredbe.
2. Financiranje v okviru Programa Euratom se lahko odobri v kateri koli obliki, določeni v finančni uredbi, vendar pa so nepovratna sredstva glavna oblika podpore za posredne ukrepe v okviru Programa Euratom. Financiranje v okviru Programa Euratom se lahko zagotovi tudi z nagradami, javnimi naročili ter finančnimi instrumenti v okviru operacij mešanega financiranja.
3. Glavne vrste ukrepov, ki se uporabijo v okviru Programa Euratom, so določene in opredeljene v členu 2 Uredbe (EU) 2021/695, kot so ukrepi na področju raziskav in inovacij, ukrepi na področju inovacij, ukrepi za inovacije in uvajanje na trg, ukrepi usposabljanja in mobilnosti, ukrepi sofinanciranja programov, ukrepi predkomercialnega naročanja, ukrepi javnega naročanja inovativnih rešitev, ukrepi za usklajevanje in podporo, motivacijske nagrade in priznanja.

Oblike financiranja iz odstavka 2 tega člena se uporabljajo prožno za vse cilje Programa Euratom, njihova uporaba pa se določa na podlagi potreb in značilnosti posameznih ciljev.
4. Program Euratom podpira tudi neposredne ukrepe, ki jih izvaja JRC.

Člen 7

Evropska partnerstva

1. Deli Programa Euratom se lahko izvajajo prek evropskih partnerstev.
2. Sodelovanje Skupnosti v evropskih partnerstvih je lahko v kateri koli od naslednjih oblik:
 - (a) sodelovanje v partnerstvih, vzpostavljenih na podlagi memorandumov o soglasju ali pogodbenih dogovorov med Komisijo in javnimi ali zasebnimi partnerji, v katerih so navedeni cilji evropskih partnerstev, z njim povezane zaveze vseh vpletenih strani glede njihovih finančnih prispevkov ali njihovih prispevkov v naravi, ključni kazalniki smotrnosti in vpliva, rezultati, ki jih je treba doseči, in ureditve poročanja; vključujejo opredelitev dopolnilnih raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti, ki jih izvajajo partnerji in se izvajajo v okviru Programa Euratom (skupaj načrtovana evropska partnerstva);
 - (b) sodelovanje v programu raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti, in finančni prispevek za te programe, ob določitvi ciljev, ključnih kazalnikov smotrnosti in učinka ter rezultatov, ki jih je treba doseči, na podlagi zaveze partnerjev glede njihovih finančnih prispevkov ali prispevkov v naravi ter združitve njihovih ustreznih dejavnosti z uporabo ukrepa sofinanciranja Programa Euratom (sofinancirana evropska partnerstva).
3. Evropska partnerstva:

- (a) se vzpostavijo v primerih, ko bodo učinkoviteje dosegla cilje Programa Euratom kot Skupnost sama, v primerjavi z drugimi oblikami podpore v okviru Programa Euratom; ustrezni delež proračuna Programa Euratom se nameni tem delom;
 - (b) izhajajo iz načel dodane vrednosti Unije, preglednosti in odprtosti, ter imeti učinek v Evropi in za Evropo, močnega učinka finančnega vzvoda zadostne stopnje, dolgoročnih obveznosti vseh udeleženih strani, prožnosti pri izvajanju, skladnosti, usklajenosti in dopolnjevanju s pobudami Unije, lokalnimi, regionalnimi, nacionalnimi in po potrebi mednarodnimi pobudami ali drugimi evropskimi partnerstvi;
 - (c) imajo jasen pristop življenjskega cikla, so časovno omejena in vključujejo pogoje za postopno ukinjanje financiranja iz Programa Euratom.
4. Določbe in merila za izbor, izvajanje, spremljanje, ocenjevanje in postopno ukinjanje evropskih partnerstev so določena v Prilogi III k Uredbi (EU) 2021/695.

Člen 8

Odprta znanost

Za Program Euratom se uporabljajo določbe o odprti znanosti iz Uredbe (EU) 2021/695.

Člen 9

Upravičeni ukrepi ter pravila za sodelovanje in razširjanje rezultatov raziskav

1. Do financiranja so upravičeni samo ukrepi, s katerimi se uresničujejo cilji iz člena 3.
2. Ob upoštevanju odstavkov 3 in 4 tega člena se za ukrepe, podprte v okviru Programu Euratom, uporablja naslov II Uredbe (EU) 2021/695 o pravilih za sodelovanje in razširjanje rezultatov. Sklicevanja v Uredbi (EU) 2021/695 na Unijo in Obzorje Evropa se, kjer je to ustrezno, štejejo za sklicevanja na Skupnost in Program Euratom. Sklicevanja v Uredbi (EU) 2021/695 na „varnostna pravila“ vključujejo obrambne interese držav članic v smislu člena 24 Pogodbe Euratom.
3. Z odstopanjem od člena 40(4) Uredbe (EU) 2021/695 se lahko pravica do ugovora glede prenosa lastništva nad rezultati ali podelitve izključne licence v zvezi z rezultati, razširi na podelitve neizključnih licenc.
4. Z odstopanjem od člena 41(9) Uredbe (EU) 2021/695 mora upravičenec, ki je prejel financiranje Skupnosti, dovoliti dostop do svojih rezultatov prosto plačila institucijam Skupnosti, organom financiranja ali Evropskemu skupnemu podjetju za ITER in razvoj fuzijske energije (Fuzija za energijo), ustanovljenim z Odločbo 2007/198/Euratom (v nadaljnjem besedilu: skupno podjetje Fuzija za energijo), za namen razvoja, izvajanja in spremljanja politik in programov Skupnosti ali obveznosti iz mednarodnega sodelovanja s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami. Te pravice dostopa vključujejo pravico, da tretjim osebam dovolijo uporabo rezultatov pri javnih naročilih, in pravico do podeljevanja podlicenc. Dostop je omejen na nekomercialno in nekonkurenčno uporabo.

5. Iz mehanizma vzajemnega zavarovanja, vzpostavljenega na podlagi Uredbe (EU) 2021/695, se krijejo tveganja, povezana z neizterljivostjo zneskov, ki jih udeleženci na podlagi te uredbe dolgujejo Komisiji ali organom financiranja.

Člen 10

Kumulativno, alternativno in kombinirano financiranje

1. Program Euratom se izvaja v sinergiji s programom Obzorje Evropa in drugimi programi Unije.
2. Da se dosežejo cilji Programa Euratom in obravnavajo izzivi, ki so skupni Programu Euratom in Obzorju Evropa, so prejemnice finančnega prispevka Skupnosti v skladu s členom 9 lahko dejavnosti, ki zajemajo cilje iz Programa Euratom, ali dejavnosti za izvajanje Obzorja Evropa ali obe vrsti dejavnosti. Program Euratom lahko zlasti zagotovi finančna sredstva za ukrepe Marie Skłodowska-Curie (MSCA), da podpre dejavnosti, relevantne za jedrske raziskave.
3. Ukrep, ki je prejel prispevek v okviru drugega programa Unije, lahko prejme tudi prispevke iz Programa Euratom, če ti prispevki ne krijejo istih stroškov. Za ustrezní prispevek vsakega zadevnega programa k ukrepu se uporabljajo pravila takega programa. Kumulativno financiranje ne presega skupnih upravičenih stroškov ukrepa. Podpora iz različnih programov se lahko izračuna sorazmerno v skladu z dokumenti, v katerih so navedeni pogoji za podporo.
4. Ukrepi lahko v skladu z ustreznimi določbami Uredbe (EU) 2021/1060 prejmejo podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj ali Evropskega socialnega sklada+, če jim je bil v okviru Programa Euratom podeljen certifikat Pečat odličnosti, ker izpolnjujejo naslednje kumulativne pogoje:
 - (a) ocenjeni so bili v sklopu razpisa za zbiranje predlogov v okviru Programa Euratom;
 - (b) izpolnjujejo minimalne zahteve glede kakovosti tega razpisa za zbiranje predlogov;
 - (c) zaradi proračunskih omejitev ne morejo biti financirani v okviru navedenega razpisa za zbiranje predlogov.

Poglavje II

Načrtovanje programov, spremljanje, ocenjevanje in nadzor

Člen 11

Programi dela

1. Posredni ukrepi Programa Euratom se izvajajo s programi dela iz člena 110 finančne uredbe. V programih dela se po potrebi določi skupni znesek, namenjen za operacije mešanega financiranja. Komisija sprejme programe dela z izvedbenimi akti. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 16(4).

2. Programi dela poleg zahtev iz člena 110 finančne uredbe, vključujejo naslednje, če je ustrezno:
 - (a) navedbo zneska, ki je dodeljen vsakemu ukrepu, in okvirni časovni razpored izvajanja;
 - (b) za nepovratna sredstva – prednostne naloge, merila za izbor in dodelitev nepovratnih sredstev ter sorazmerno težo različnih meril za dodelitev in najvišjo stopnjo financiranja skupnih upravičenih stroškov;
 - (c) vsakršne dodatne obveznosti za upravičence v skladu s členoma 39 in 41 Uredbe (EU) 2021/695;
 - (d) večletni pristop in strateške usmeritve za naslednja leta izvajanja.
3. Komisija pripravi večletni program dela za neposredne ukrepe, ki jih v skladu s Sklepom 96/282/Euratom izvaja JRC.

Člen 12

Spremljanje in poročanje

1. Komisija stalno spremlja upravljanje in izvajanje Programa Euratom. Zaradi večje preglednosti so ti podatki v skladu z zadnjo posodobitvijo tudi dajo na voljo javnosti na dostopen način na spletnem mestu Komisije.

Kazalniki za letno poročanje o napredku Programa Euratom pri doseganju ciljev iz člena 3 so določeni v Prilogi II, skupaj s potmi do učinkov.
2. Za zagotovitev učinkovite ocene napredka Programa Euratom pri doseganju njegovih ciljev Komisija sprejme izvedbene akte v zvezi z izvajanjem okvira za spremljanje in ocenjevanje, zlasti z določitvijo izhodiščnih in ciljnih vrednosti v skladu s Prilogo II. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 16(3).
3. Sistem za poročanje o smotrnosti zagotavlja, da se podatki za spremljanje izvajanja in rezultatov Programa Euratom zbirajo uspešno, učinkovito in pravočasno, pri čemer se ne poveča upravno breme za upravičence. V ta namen se prejemnikom sredstev Skupnosti in po potrebi državam članicam naložijo sorazmerne zahteve glede poročanja.

Člen 13

Informiranje, komuniciranje, obveščanje javnosti ter razširjanje in izkoriščanje rezultatov

1. Prejemniki sredstev iz Programa Euratom z zagotavljanjem skladnih, učinkovitih in sorazmernih informacij različnim ciljnim skupinam, tudi medijem in javnosti, navedejo izvor teh sredstev in zagotovijo prepoznavnost financiranja Skupnosti, zlasti pri promoviranju ukrepov in njihovih rezultatov.
2. Komisija izvaja ukrepe informiranja in komuniciranja v zvezi s Programom Euratom, ukrepi v okviru Programa Euratom in doseženimi rezultati. Zagotavlja tudi pravočasne in izčrpne informacije državam članicam in upravičencem. Zainteresiranim subjektom se zagotovijo z dokazi podprte storitve povezovanja, ki

temeljijo na podatkovni analizi in omrežni afiniteti, da bi se oblikovali konzorciji za skupne projekte, s posebnim poudarkom na prepoznavanju priložnosti za mreženje za pravne subjekte iz držav članic z manj razvitim področjem raziskav in inovacij. Na podlagi take analize se lahko organizirajo ciljne prireditve za povezovanje za namene konkretnih razpisov za zbiranje predlogov.

3. Komisija vzpostavi tudi strategijo razširjanja in izkoriščanja rezultatov za povečanje razpoložljivosti in razširjenosti rezultatov raziskav in inovacij ter znanja iz Programa Euratom, da bi pospešila izkoriščanje rezultatov v smeri uvajanja na trgu ter povečala učinke Programa Euratom.
4. Finančna sredstva, dodeljena Programu Euratom, prispevajo tudi k institucionalnemu komuniciranju o prednostnih nalogah politik Skupnosti ter k dejavnostim informiranja, komuniciranja, obveščanja javnosti, razširjanja in izkoriščanja rezultatov, kolikor so te prednostne naloge povezane s cilji iz člena 3.

Člen 14

Ocenjevanje

1. Ocenjevanje Programa Euratom se izvede pravočasno, da bi ga bilo mogoče upoštevati v postopku sprejemanja odločitev o Programu Euratom, njegovem nasledniku in drugih pobudah, ki so relevantne za raziskave in inovacije.
2. Komisija ob koncu izvajanja Programa Euratom, najpozneje pa štiri leta po koncu obdobja, določenega v členu 1, ob pomoči neodvisnih strokovnjakov, izbranih po preglednem postopku, opravi končno oceno Programa Euratom in programa, vzpostavljenega z Uredbo Sveta (Euratom) 2021/765. Ta vsebuje oceno dolgoročnega učinka predhodnih programov Euratom za raziskave in usposabljanje ter učinkovitosti, uspešnosti, relevantnosti in skladnosti Programa Euratom, pa tudi dodane vrednosti za Skupnost.
4. Komisija objavi in sporoči ugotovitve ocen skupaj s svojimi pripombami Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij.

Člen 15

Revizije

1. Kontrolni sistem za Program Euratom zagotavlja ustrezno ravnovesje med zaupanjem in kontrolo, ob upoštevanju upravnih in drugih stroškov kontrol na vseh ravneh, zlasti za upravičence. Revizijska pravila morajo biti v celotnem Programu Euratom jasna, dosledna in skladna.
2. Za ukrepe, ki so deležni skupnega financiranja iz različnih programov Unije, se revizija opravi samo enkrat, pri čemer zajema vse vključene programe in njihova veljavna pravila.
3. Poleg tega se lahko Komisija ali ustrezeni organ financiranja opre na kombinirane revizije sistemov na ravni upravičenca. Te kombinirane revizije so za nekatere vrste upravičencev neobvezne in so sestavljene iz revizije sistemov in procesov, ki jo

dopolnjuje revizija transakcij. Takšne revizije transakcij opravi pristojni neodvisni revizor, kvalificiran za izvajanje obveznih revizijskih pregledov računovodskih listin v skladu z Direktivo 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta²¹. Revizije sistemov in procesov lahko uporablja Komisija ali ustrezeni organ financiranja za določitev splošnega zagotovila o dobrem finančnem poslovanju glede odhodkov ter za vnovično preučitev ravni naknadnih revizij in potrdil o računovodskih izkazih.

4. Komisija ali organ financiranja se v skladu s členom 127 finančne uredbe lahko opre na revizije uporabe prispevkov Skupnosti, ki jih opravijo druge neodvisne in pristojne osebe ali subjekti, tudi tisti, ki niso pooblaščen s strani institucij ali organov Unije.
5. Revizije se lahko opravijo do dveh let po plačilu preostalega zneska.
6. Komisija objavi smernice za revizijo, da bi zagotovila zanesljivo in enotno uporabo ter razlago revizijskih postopkov in pravil med celotnim trajanjem Programa Euratom.

Člen 16

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Odbor se sestaja v dveh različnih sestavah, ki obravnavata vidike Programa Euratom v zvezi s cepitvijo oziroma v zvezi s fuzijo.

Komisija zaradi lažjega izvajanja Programa Euratom za vsak sestanek odbora, kot je opredeljeno na dnevnem redu, povrne stroške za enega predstavnika posamezne države članice, ki se udeleži sestanka; prav tako povrne stroške za enega strokovnjaka ali svetovalca iz posamezne države članice za tiste točke dnevnega reda, za katere država članica zahteva posebno strokovno mnenje v skladu z veljavnimi smernicami.

3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 4 Uredbe (EU) št. 182/2011.
4. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.
5. Kadar je treba pridobiti mnenje odbora na podlagi pisnega postopka, se ta postopek zaključi brez izida, če se v roku za izdajo mnenja tako odloči predsednik odbora ali če to zahteva navadna večina članov odbora.
6. Komisija odbor redno obvešča o splošnem napredku pri izvajanju Programa Euratom in odboru pravočasno predloži podatke o vseh ukrepih, ki se predlagajo ali financirajo v okviru Programa Euratom.

Člen 17

Zaščita finančnih interesov Unije

²¹ Direktiva 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2006 o obveznih revizijah za letne in konsolidirane računovodske izkaze, spremembi direktiv Sveta 78/660/EGS in 83/349/EGS ter razveljavitvi Direktive Sveta 84/253/EGS (UL L 157, 9.6.2006, str. 87, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/43/oj>).

Kadar tretja država sodeluje v Programu Euratom po odločitvi, sprejeti na podlagi mednarodnega sporazuma ali na podlagi katerega koli drugega pravnega instrumenta, odgovornemu odredbodajalcu, OLAF in Računskemu sodišču podeli potrebne pravice in dostop, da lahko v celoti izvajajo svoje pristojnosti. V primeru OLAF take pravice vključujejo pravico do izvajanja preiskav, vključno s preverjanji na kraju samem in inšpekcijami, kot je določeno v Uredbi (EU, Euratom) št. 883/2013.

Poglavje III

Prehodne in končne določbe

Člen 18

Razveljavitev

Uredba Sveta (Euratom) 2021/765 se razveljavi z učinkom od 1. januarja 2026.

Člen 19

Prehodne določbe

1. Ta uredba ne vpliva na nadaljevanje ali spremembo ukrepov, začeti na podlagi Uredbe (Euratom) 2021/765, ki se še naprej uporablja za te ukrepe do njihovega zaključka.
2. Po potrebi vse preostale naloge odbora, ustanovljenega z Uredbo (Euratom) 2021/765, prevzame odbor iz člena 16 te uredbe.
3. Finančna sredstva za Program Euratom lahko krijejo tudi stroške za tehnično in upravno pomoč, ki so potrebni za zagotovitev prehoda med Programom Euratom in ukrepi, sprejetimi na podlagi Uredbe Sveta (Euratom) 2021/765.

Člen 20

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

*Za Svet
predsednik*

OCENA FINANČNIH POSLEDIC IN DIGITALNIH RAZSEŽNOSTI

ZAKONODAJNEGA PREDLOGA

1. OKVIR PREDLOGA/POBUDE

1.1 Naslov predloga/pobude

1.2. Zadevna področja

1.3. Cilji

1.3.1 Splošni cilji

1.3.2 Specifični cilji

1.3.3 Pričakovani rezultati in posledice

1.3.4 Kazalniki smotnosti

1.4. Ukrep, na katerega se predlog/pobuda nanaša

1.5. Utemeljitev predloga/pobude

1.5.1. Potrebe, ki jih je treba zadovoljiti kratkoročno ali dolgoročno, vključno s podrobno časovnico za uvajanje ustreznih ukrepov za izvajanje pobude

1.5.2. Dodana vrednost ukrepanja Unije (ki je lahko posledica različnih dejavnikov, npr. boljšega usklajevanja, pravne varnosti, večje učinkovitosti ali dopolnjevanja). Za namene te točke je „dodana vrednost ukrepanja Unije“ vrednost, ki izhaja iz ukrepanja Unije in predstavlja dodatno vrednost poleg tiste, ki bi jo sicer ustvarile države članice same.

1.5.3 Spoznanja iz podobnih izkušenj v preteklosti

1.5.4. Skladnost z večletnim finančnim okvirom in možne sinergije z drugimi ustreznimi instrumenti

1.5.5. Ocena različnih razpoložljivih možnosti financiranja, vključno z možnostmi za prerazporeditev

1.6. Trajanje predloga/pobude in finančnih posledic

1.7. Načrtovani načini izvrševanja proračuna

2. UKREPI UPRAVLJANJA

2.1. Pravila o spremljanju in poročanju

2.2. Upravljavski in kontrolni sistemi

2.2.1. Utemeljitev načinov upravljanja, mehanizmov financiranja, načinov plačevanja in predlagane strategije kontrol

2.2.2. Podatki o ugotovljenih tveganjih in vzpostavljenih sistemih notranjih kontrol za njihovo zmanjševanje

2.2.3. Ocena in utemeljitev stroškovne učinkovitosti kontrol (razmerje „stroški kontrol ÷ vrednost z njimi povezanih upravljanih sredstev“) ter ocena pričakovane stopnje tveganja napake (ob plačilu in ob zaključku)

2.3. Ukrepi za preprečevanje goljufij in nepravilnosti

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA/POBUDE

3.1. Zadevni razdelki večletnega finančnega okvira in odhodkovne proračunske vrstice

3.2. Ocenjene finančne posledice predloga za odobritve

3.2.1. Povzetek ocenjenih posledic za odobritve za poslovanje

3.2.1.1. Odobritve iz izglasovanega proračuna

3.2.2. Ocenjene realizacije, financirane z odobritvami za poslovanje

3.2.3. Povzetek ocenjenih posledic za upravne odobritve

3.2.3.1 Ocenjene potrebe po človeških virih

3.2.4. Skladnost z veljavnim večletnim finančnim okvirom

3.2.5. Udeležba tretjih oseb pri financiranju

3.3. Ocenjene posledice za prihodke

4. DIGITALNE RAZSEŽNOSTI

4.1. Zahteve digitalnega pomena

4.2. Podatki

4.3. Digitalne rešitve

4.4. Ocena interoperabilnosti

4.5. Ukrepi v podporo digitalnemu izvajanju

1. OKVIR PREDLOGA/POBUDE

1.1. Naslov predloga/pobude

Predlog uredbe Sveta o vzpostavitvi Programa za raziskave in usposabljanje Evropske skupnosti za atomsko energijo za obdobje 2026–2027, ki dopolnjuje okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, ter razveljavitvi Uredbe Sveta (Euratom) 2021/765

1.2. Zadevna področja

01.03 Program Euratom za raziskave in usposabljanje

1.3. Cilji

1.3.1. Splošni cilji

Izvajati dejavnosti jedrskih raziskav in usposabljanja s poudarkom na nenehnem izboljševanju jedrske varnosti in zaščite ter varstva pred sevanjem in dopolniti cilje, dosežene s programom Obzorja Evropa, med drugim v okviru energetskega prehoda. Glej člen 3(1) predlagane uredbe.

1.3.2. Specifični cilji

Člen 3(2) predlagane uredbe določa naslednje specifične cilje:

- izboljšanje in podpiranje jedrske varnosti, zaščite, nadzornih ukrepov, varstva pred sevanjem, varnega ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki ter razgradnje, vključno z varno in zanesljivo uporabo jedrske energije in neenergetskimi načini uporabe ionizirajočega sevanja;
- ohranjanje in nadaljnje razvijanje strokovnega znanja in kompetenc na jedrskem področju v Skupnosti;
- spodbujanje razvoja fuzijske energije kot morebitnega vira energije za proizvodnjo električne energije v prihodnosti in prispevanje k izvajanju evropskega načrta za fuzijo;
- podpora politiki Unije in njenih držav članic na področju nenehnega izboljševanja jedrske varnosti, nadzora in zaščite.

1.3.3. Pričakovani rezultati in posledice

Navedite, kakšne učinke naj bi imel(-a) predlog/pobuda za upravičence/ciljne skupine.

Rezultati ukrepov, ki jih financira Euratom, bodo omogočili reševanje naslednjih izzivov:

- Izboljšave na področju jedrske varnosti: Raziskave, ki jih financira Euratom, bodo pripomogle k: (i) izboljšanju zasnove prihodnjih jedrskih elektrarn (vključno z malimi modularnimi reaktorji); (ii) razvoju naknadnega opremljanja obstoječih jedrskih elektrarn z varnostnimi elementi ter (iii) zagotavljanju orodij, metod in smernic za spremljanje varnosti jedrskih objektov, namenjenih upravljavcem jedrskih elektrarn in varnostnim organom.
- Ravnanje z radioaktivnimi odpadki: Evropsko partnerstvo EURAD-2, ki ga sofinancira Euratom, bo podpiralo: (i) razvoj varnostne prakse za globinsko skladiščenje srednje- in visokoradioaktivnih odpadkov; (ii) obratovanje globinskih odlagališč in nadzor nad njimi; (iii) razvoj varnih rešitev za

- predhodno odlaganje in začasno skladiščenje odpadkov ter (iv) upravljanje znanja in izmenjava dobrih praks med državami članicami.
- Nameni uporabe sevanja in varstvo pred njim: Raziskave bodo: (i) izboljšale razumevanje vpliva sevanja v majhnem odmerku na javno zdravje; (ii) izboljšale razvoj uporabe ionizirajočega sevanja v medicinske namene, in sicer da bo z optimizacijo zdravljenja, ki se že uporablja v klinikah, in podpiranjem sprejetja novih tehnik, ki se še razvijajo, napredovalo zdravljenje bolnikov; ter (iii) podpirati razvoj uporabe ionizirajočega sevanja na drugih področjih, kot so vesolje, industrija, spremljanje okolja in krožno gospodarstvo.
 - Strokovno znanje in kompetence na jedrskem področju v Skupnosti: Ukrepi, ki jih financira Euratom, bodo namenjeni podpori mobilnosti raziskovalcev in izboljšanju razpoložljivosti raziskovalnih reaktorjev in drugih jedrskih raziskovalnih objektov. Specifične dejavnosti usposabljanja in dejavnosti v okviru drugih projektov Euratoma bodo pripomogle k ohranjanju znanja in spretnosti na jedrskem področju v Evropi.
 - Na področju razvoja fuzijske energije bo cilj Programa Euratom: (i) izboljšati razumevanje plazme in njene interakcije z okolico, da bi zgradili znanstvene temelje, potrebne za razvoj vira fuzijske energije; (ii) pripraviti tehnološki načrt, v katerem bodo podrobno opredeljene glavne potrebe po raziskavah in inovacijah, z jasnimi rezultati, pa tudi kako so povezane z zasnovo, gradnjo in delovanjem fuzijske elektrarne ter njeno poznejšo komercializacijo; (iii) podpirati razvoj tehnologij kritičnih fuzijskih elektrarn, kot so visokotemperaturni superprevodni magneti, plaščni koncepti, funkcionalni materiali, materiali, izpostavljeni plazmi, in obdelava tritija; ter (iv) dokončati konceptualno zasnovo za fuzijsko elektrarno s poudarkom na zmanjševanju ključnih tveganj.

1.3.4. Kazalniki smotrnosti

Navedite, s katerimi kazalniki se bodo spremljali napredek in dosežki.

Ključni kazalniki uspešnosti programa so vključeni v Prilogo II k predlogu. Program Euratom naj bi podpiral napredek na področju: (i) znanja za krepitev jedrske varnosti in zaščite; (ii) varnih načinov uporabe ionizirajočega sevanja, (iii) varnega ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki; (iv) zaščite pred sevanjem ter (v) razvoja fuzijske energije. Napredek na teh področjih se bo meril s kazalniki za: (i) znanstvene publikacije; (ii) napredek pri izvajanju načrta za fuzijo; (iii) usposabljanje in podporo za jedrsko varnost in nadzorne ukrepe; (iv) razvoj strokovnega znanja in spretnosti ter (v) dostop do raziskovalne infrastrukture:

1.4. Ukrep, na katerega se predlog/pobuda nanaša

- ☐ Nov ukrep
- ☐ Nov ukrep na podlagi pilotnega projekta / pripravljalnega ukrepa¹
- ☒ Podaljšanje obstoječega ukrepa
- ☐ Združitev ali preusmeritev enega ali več ukrepov v drug/nov ukrep

¹ Po členu 58(2), točka (a) oz. (b), finančne uredbe.

1.5. Utemeljitev predloga/pobude

1.5.1. *Potrebe, ki jih je treba zadovoljiti kratkoročno ali dolgoročno, vključno s podrobno časovnico za uvajanje ustreznih ukrepov za izvajanje pobude*

Uporaba jedrske energije v energetske in neenergetske namene zahteva trajna prizadevanja v smeri zmanjševanja tveganj varnosti in zaščite ter v smeri podpore razvoja varnih in zanesljivih jedrskih tehnologij ter optimalnega varstva pred sevanjem. Ker se ionizirajoče sevanje uporablja v vse več namenov, je treba ljudi in okolje zavarovati pred nepotrebno izpostavljenostjo sevanju. Tehnologije ionizirajočega sevanja se v Evropi vsakodnevno uporabljajo na številnih področjih, kot so zdravstvo, industrija in raziskave, ter prinašajo mnoge prednosti prebivalcem in gospodarstvu EU.

Javne in zasebne raziskave v državah članicah lahko znatno prispevajo k zagotavljanju teh prednosti in naloga Euratoma je dopolniti nacionalna prizadevanja z izvedbo programa za raziskave in usposabljanje v Skupnosti.

Raziskave, ki jih podpira Euratom, naj bi bile državam članicam in industriji v pomoč pri izpolnjevanju zahtev Pogodbe Euratom in direktiv Euratom o jedrski varnosti, temeljnih varnostnih standardih in ravnanju z radioaktivnimi odpadki. Prav tako naj bi bile v podporo zahtevam Euratoma glede nadzornih ukrepov iz poglavja 7 Pogodbe Euratom in z njo povezane uredbe.

Zaradi uskladitve s trajanjem programa Obzorje Evropa in večletnega finančnega okvira se bo predlagani program izvajal dve leti v skladu s členom 7 Pogodbe Euratom (od začetka leta 2026 do konca leta 2027).

Predlagani program bo nadaljeval ključne raziskovalne dejavnosti programa za obdobje 2021–2025 na področju jedrske varnosti, zaščite in zaščitnih ukrepov, ravnanja z odpadki in varstva pred sevanjem ter fuzijske energije.

1.5.2. *Dodana vrednost ukrepanja Unije (ki je lahko posledica različnih dejavnikov, npr. boljšega usklajevanja, pravne varnosti, večje učinkovitosti ali dopolnjevanja). Za namene te točke je „dodana vrednost ukrepanja Unije“ vrednost, ki izhaja iz ukrepanja Unije in predstavlja dodatno vrednost poleg tiste, ki bi jo sicer ustvarile države članice same.*

Program je s sodelovanjem pri raziskavah omogočil vseevropski pristop k: (i) izboljšanju jedrske varnosti in varstvu pred sevanjem na vseh področjih uporabe ter (ii) izzivu razvoja fuzije kot vira energije. Znatno povečuje sposobnost EU, da spodbudi širše združevanje odličnosti, strokovnega znanja in večdisciplinarnosti v jedrskih raziskavah, s čimer je bil dosežen učinek, ki močno presega tisto, kar bi lahko bilo doseženo na nacionalni ali regionalni ravni. To je zlasti koristno za manjše države članice, ki lahko izkoriščajo ekonomijo obsega, ki sta jo omogočila vseevropski združevalni učinek in odprt dostop do objektov Skupnega raziskovalnega središča.

Program prek Skupnega raziskovalnega središča zagotavlja koristno neodvisno znanstveno podporo pri izvajanju politik EU na področju jedrske varnosti, ravnanja z radioaktivnimi odpadki, varstva pred sevanjem, jedrske varnosti, nadzornih ukrepov ter neširjenja jedrskega orožja. Edinstvena infrastruktura in laboratoriji Skupnega raziskovalnega središča omogočajo, da ima ključno vlogo pri spodbujanju jedrskih raziskav in ponujanju edinstvenih priložnosti za usposabljanje v EU.

1.5.3. Spoznanja iz podobnih izkušenj v preteklosti

Pri pripravi tega predloga so bile upoštevane ugotovitve naknadne ocene programa Euratom za obdobje 2014–2020 in vmesne ocene programa za obdobje 2021–2025.

1.5.4. Skladnost z večletnim finančnim okvirom in možne sinergije z drugimi ustreznimi instrumenti

Proračun programa je bil določen že v večletnem finančnem okviru 2021–2027.

Sinergije z drugimi programi EU (zlasti programom Obzorje Evropa) so določene v členu 10 predlagane uredbe. Priloga IV k uredbi o programu Obzorje Evropa vsebuje določbe, ki spodbujajo sinergije s Programom Euratom, njihov poudarek pa je na dejavnostih izobraževanja in usposabljanja ter skupnih raziskavah za medsektorske vidike varne in zanesljive uporabe ionizirajočega sevanja v neenergetske namene v sektorjih, kot so medicina, industrija, kmetijstvo, vesolje, podnebne spremembe, varnost in pripravljenost na izredne razmere, ter prispevek jedrske znanosti.

1.5.5. Ocena različnih razpoložljivih možnosti financiranja, vključno z možnostmi za prerazporeditev

S pridružitvijo tretjih držav Programu Euratom bi lahko pridobili dodatna sredstva. Komisija preučuje tudi možnost uporabe člena 15(3) finančne uredbe (ponovna uporaba sproščenih obveznosti) za sredstva programa Euratom za obdobje 2014–2020, ki so bila dodeljena programu InnovFin (predhodniku InvestEU) in ki jih EIB ni mogla uporabiti zaradi pomanjkanja dobičkonosnih predlogov. Ponovna pridobitev 20 milijonov EUR (kar ustreza 8 % sedanjega proračuna programa za obdobje 2021–2025 za cepitev) bi omogočila, da Euratom vpliva na nove izzive na jedrskem področju.

1.6. Trajanje predloga/pobude in finančnih posledic

☒ Časovno omejeno:

- ☒ od 1. januarja 2026 do 31. decembra 2027,
- ☒ finančne posledice med letoma 2026 in 2027 za odobritve za prevzem obveznosti ter med letoma 2026 in 2030 za odobritve plačil.

☐ Časovno neomejeno:

- izvajanje z obdobjem uvajanja med letoma LLLL in LLLL,
- ki mu sledi izvajanje v celoti.

1.7 Načrtovani načini izvrševanja proračuna²

☒ Neposredno upravljanje – Komisija:

- ☒ z lastnimi službami, vključno s svojim osebjem v delegacijah Unije
- ☐ prek izvajalskih agencij

☐ Deljeno upravljanje z državami članicami

☐ Posredno upravljanje, tako da se naloge izvrševanja proračuna poverijo:

- ☐ tretjim državam ali organom, ki jih te imenujejo
- ☐ mednarodnim organizacijam in njihovim agencijam (navedite)
- ☐ Evropski investicijski banki in Evropskemu investicijskemu skladu
- ☐ organom iz členov 70 in 71 finančne uredbe
- ☐ subjektom javnega prava
- ☐ subjektom zasebnega prava, ki opravljajo javne storitve, kolikor imajo ti subjekti ustrezna finančna jamstva
- ☒ subjektom zasebnega prava države članice, ki so pooblaščen za izvajanje javno-zasebnih partnerstev in ki imajo ustrezna finančna jamstva
- ☐ organom ali osebam, pooblaščenim za izvajanje določenih ukrepov SZVP na podlagi naslova V PEU in opredeljenim v zadevnem temeljnem aktu
- *Pri navedbi več kot enega načina upravljanja je treba to natančneje obrazložiti v oddelku „opombe“.*

Opombe

Komisija bo program izvajala z neposrednim upravljanjem in posrednim upravljanjem s strani evropskih partnerstev (glej člen 6(1) predloga). Nekatera partnerstva, ki jih sofinancira Euratom, bodo izvajala financiranje prek kaskadnih razpisov za zbiranje predlogov.

² Pojasnila o načinih izvrševanja proračuna in sklici na finančno uredbo so na voljo na spletišču BUDGpedia: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

2. UKREPI UPRAVLJANJA

2.1. Pravila o spremljanju in poročanju

Specify frequency and conditions.

Vsi podatki o postopkih upravljanja (uporabe, stopnja uspešnosti, čas podelitve nepovratnih sredstev, vrsta upravičencev itd.) se bodo zbirali in shranili ter bodo nato dani na voljo v pravem času prek namenske podatkovne zbirke.

Poročila bodo zagotavljala informacije o postopkih upravljanja in, postopoma, informacije o rezultatih. Izvedena bo skupna končna ocena tega programa in programa za obdobje 2021–2025.

Na podlagi številnih poti do učinkov so bili določeni kratkoročni, srednjeročni in dolgoročni kazalniki. Pravila poročanja za udeležence so bila oblikovana s temi kazalniki v mislih, obenem pa tudi za omejitev upravnega bremena za udeležence. Podatki se bodo po možnosti zbirali prek odprtih virov.

Poleg tega se neposredni ukrepi Skupnega raziskovalnega središča (JRC) ocenijo interno z internim spremljanjem in oceno učinka raziskav ter eksterno, kar opravi skupina priznanih strokovnjakov, izbranih v posvetovanju s svetom guvernerjev JRC.

2.2. Upravljavski in kontrolni sistemi

2.2.1. *Utemeljitev načinov upravljanja, mehanizmov financiranja, načinov plačevanja in predlagane strategije kontrol*

Program Euratom se bo izvajal v načinu neposrednega upravljanja. Vendar lahko Komisija, kadar meni, da je to ustrezno in učinkovito, določi izvajanje dejavnosti Euratoma prek deljenega in/ali posrednega upravljanja (prek evropskih partnerstev).

Strategija nadzora bo temeljila na:

- postopkih za izbiro najboljših projektov in njihov prenos v pravne instrumente;
- upravljanju projektov in pogodb ves čas trajanja vsakega projekta;
- predhodnih pregledih vseh zahtevkov;
- potrdilih o računovodskih izkazih nad določenim pragom;
- naknadnih revizijah vzorca terjatev ter
- znanstvenem vrednotenju rezultatov projekta.

Revizije programa Obzorje 2020 (vključno s Programom Euratom) kažejo, da so stopnje napak še vedno v okviru pričakovanega območja (glejte razdelek 2.2.2.). To kaže, da so že uveljavljeni ukrepi za poenostavitev učinkoviti, četudi jih je mogoče še izboljšati.

2.2.2. *Podatki o ugotovljenih tveganjih in vzpostavljenih sistemih notranjih kontrol za njihovo zmanjševanje*

Osnovni model financiranja doslej je povračilo upravičenih stroškov. Evropsko računsko sodišče nenehno poudarja, nazadnje v svojem letnem poročilu za leto 2016, da je „glavno tveganje za pravilnosti transakcij to, da upravičenci prijavijo neupravičene stroške, ki se ne odkrijejo ali popravijo pred povračilom. To tveganje je še posebej veliko za Sedmi okvirni program in po analogiji za program Euratom, ki ima zapletena pravila o upravičenosti, ki si jih upravičenci pogosto napačno

razlagajo (zlasti tisti, ki so manj seznanjeni s pravili, kot so MSP, udeleženci, ki sodelujejo prvič, in subjekti, ki niso iz EU).“

Sodišče je prepoznalo koristi poenostavitve, ki so bile uvedene s programom Obzorje 2020 (in tako tudi za program Euratom za obdobje 2014–2020). Vendar je v svojem letnem poročilu 2016 priporočilo širšo uporabo poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov. Te poenostavljene možnosti se že uporabljajo v delih Programa ali za določene vrste odhodkov.

Za nepovratna sredstva je ocenjena reprezentativna stopnja napake za sedmi okvirni program (vključno s Programom Euratom) znašala 5 % s približno 3-odstotno stopnjo preostalih napak, po tem ko so bile upoštevane vse izterjave in popravki, ki so bili ali bodo izvedeni. Vendar so bile stopnje napak nižje pri tistih delih programa, v katerih je bilo mogoče v večji meri uporabiti možnosti poenostavljenega obračunavanja stroškov, in/ali tistih, v katere so bile vključene majhne in stabilne skupine upravičencev.

Rezultati programa Obzorje 2020 (vključno s Programom Euratom) kažejo reprezentativno stopnjo napake okoli 3 % s stopnjo preostalih napak, nižjo od 2,5 %. Vendar je treba opozoriti, da gre za zgodnjo oceno, ki jo je treba uporabiti previdno, in da se bo verjetno povečala, morda na približno 3–4 %. (Stopnja napake, ki jo je Komisija predvidela za predlog o programu Obzorje 2020 in programu Euratom za obdobje 2014–2018, je znašala 3,5 %, čeprav pri tem niso bile upoštevane različne dodatne kompleksnosti, dodane med zakonodajnim postopkom). Stopnja preostalih napak bi morala ostati nekoliko pod 3 %, za oceno, ali bo dosežena stopnja 2 %, pa je še prezgodaj.

Do nekaterih napak prihaja, ker upravičenci niso razumeli pravil. Takšne napake je mogoče odpraviti s poenostavitvijo, vendar bodo določene kompleksnosti vedno prisotne. Do drugih napak prihaja, ker upravičenci ne upoštevajo pravil. Čeprav se to zgodi le v redkih primerih, ga ne bo mogoče rešiti s poenostavitvijo sedanjih pravil.

Iz analize stopenj napak, opravljene za program Obzorje 2020 (vključno s Programom Euratom), in doslej opravljene revizije so razvidne naslednje informacije:

- okrog 69 % napak se nanaša na obračunavanje kadrovskih stroškov. Problemi, ki so se izkazali za stalnico, so nepravilni izračuni produktivnih ur, zaračunane napačne urne postavke ali nepravilno število ur;
- okrog 21 % napak se nanaša na druge neposredne stroške (razen kadrovskih). Najpogostejša opredeljena napaka je pomanjkanje neposrednega merjenja stroškov;
- okrog 8 % napak se nanaša na stroške oddaje naročil podizvajalcem, 24 % pa na potne stroške.

Napake, ugotovljene pri revizijah programa Obzorje 2020 in Programa Euratom, kažejo, da bi bilo mogoče nekatere od njih preprečiti s poenostavitvijo in odpravo nepotrebnega formalizma v pravilih. Izboljšave so bile uvedene v okviru programov Obzorje 2020 ter Obzorje Evropa in Programa Euratom za obdobje 2021–2025 (na primer nova pravila za notranje izdajanje računov in dodatna plačila). Vendar še ni znano, kako so te spremembe vplivale na stopnjo napake.

Širša uporaba možnosti poenostavljenega obračunavanja stroškov, kot so pavšalne tarife in stroški na enoto, ter nadaljnja poenostavitev pravil bodo v prihodnje pripomogle k znižanju stopnje napake, na reprezentativni podlagi ocenjene na 3–4 %.

Vendar osnovna težava napak pri metodi financiranja, ki temelji na povračilu upravičenih stroškov, ostaja. V takšnem sistemu se lahko stopnja reprezentativne napake morda zmanjša na 2,5–3,5 %, stopnja preostalih napak pa po popravkih predvidoma znaša okoli (toda ne nujno pod) 2 %.

V programu Obzorje Evropa je bilo širše uvedeno pavšalno financiranje. To omogoča plačilo ob predložitvi zadovoljivih znanstvenih rezultatov. Dodatna utemeljitev tega plačila, kot so računi, časovni listi, potrdila o plačilu itd., ni potrebna. Zato ni finančnih napak.

Na podlagi predloga programa Euratom bo lahko Komisija v obdobju 2026–2027 uporabila model pavšalnega financiranja. To bo ocenjeno, da se zlasti ugotovi, ali omogoča doseganje vseh ciljev programa (ne le znižanja stopnje napake). S plačilom pavšalnih zneskov bi se tveganja prenesla na druge faze sistema notranje kontrole, zato sta vrednotenje in ocena končnega rezultata še pomembnejši.

Število vključenih transakcij pomeni, da bi bila visoka stopnja sistematične predhodne kontrole zelo draga. Sedanja strategija nadzora se zato opira na tveganju temelječe predhodne in naknadne kontrole, da se oceni stopnja napak ter odkrijejo in izterjajo neupravičeni zneski. Glede na to, da so stopnje napak ostale v predvidenem okviru, se ta strategija kontrole šteje za učinkovito. Radikalne spremembe niso predlagane, vendar se bodo nekateri vidiki nadalje razvijali, vključila se bo na primer revizija sistemov in postopkov.

2.2.3. *Ocena in utemeljitev stroškovne učinkovitosti kontrol (razmerje „stroški kontrol ÷ vrednost z njimi povezanih upravljanih sredstev“) ter ocena pričakovane stopnje tveganja napake (ob plačilu in ob zaključku)*

Stroški sistema kontrol (ocenjevanje, izbira, upravljanje projektov, predhodna in naknadna kontrola) se ocenjujejo na 3–4 % v vseh službah Komisije, odgovornih za izvajanje prejšnjih okvirnih programov za leto 2017 (vključno s stroški za upravljanje sedmega okvirnega programa in programa Obzorje 2020). To velja za razumno v luči prizadevanj, ki so potrebna za doseg ciljev in število transakcij.

Pričakovano tveganje napake pri izplačilih nepovratnih sredstev po modelu financiranja, ki temelji na povračilu upravičenih stroškov, je 2,5–3,5 %. Tveganje napak ob zaključku (po izvedbi kontrole in popravkih) je okrog (vendar ne nujno manjše od) 2 %. Pričakovano tveganje napake za nepovratna sredstva z modelom financiranja, ki temelji na pavšalnem financiranju, je blizu 0 % (ob plačilu in ob zaključku). Skupna pričakovanja glede stopenj napak bodo odvisna od razlike med načinoma financiranja (povračilo upravičenih stroškov in pavšalni zneski). Komisija namerava, kjer bo to ustrezno, uporabiti model pavšalnega financiranja. Vendar glavni razlog za sprejetje pavšalnega financiranja ne bo zmanjšanje stopnje napake, temveč doseganje vseh ciljev programa. Ta scenarij temelji na predpostavki, da ukrepi za poenostavitev v postopku odločanja ne bodo znatno spremenjeni.

Opomba: ta oddelek se nanaša samo na postopek upravljanja nepovratnih sredstev. Pri upravnih odhodkih in odhodkih iz poslovanja, izvedenih s pomočjo postopkov javnih naročil, bi moralo biti tveganje napake ob plačilu in ob zaključku nižje od 2 %.

2.3. **Ukrepi za preprečevanje goljufij in nepravilnosti**

Navedite obstoječe ali načrtovane preprečevalne in zaščitne ukrepe, npr. iz strategije za boj proti goljufijam.

Sporazumi o prispevkih, ki bodo na podlagi te uredbe sklenjeni s tretjimi stranmi, bodo določali, da spremljanje in finančni nadzor izvaja Komisija ali kateri koli predstavnik, ki ga Komisija pooblasti, revizije pa Računsko sodišče ali urad OLAF po presoji EU, po potrebi na kraju samem.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA/POBUDE

3.1. Zadevni razdelki večletnega finančnega okvira in odhodkovne proračunske vrstice

- Obstoječe proračunske vrstice

Razdelek večletnega finančnega okvira	Proračunska vrstica	Vrsta odhodkov	Prispevek			
	številka	dif./nedif. ¹	držav Efte ²	držav kandidatk in potencialnih kandidatk ³	drugih tretjih držav	drugi namenski prejemki
H1	01 01 02 Odhodki za podporo za „program Euratom za raziskave in usposabljanje“					
	01 01 02 01 Odhodki za uradnike in začasne uslužbence, ki izvajajo program Euratom za raziskave in usposabljanje – posredne raziskave	nedif.				
	01 01 02 02 Odhodki za zunanje sodelavce, ki izvajajo program Euratom za raziskave in usposabljanje – posredne raziskave	nedif.				
	01 01 02 03 Drugi odhodki za upravljanje programa Euratom za raziskave in usposabljanje – posredne raziskave	nedif.				
	01.010211 Odhodki za uradnike in začasne uslužbence, ki izvajajo program Euratom za raziskave in usposabljanje – neposredne raziskave	nedif.	NE	DA	DA	NE
	01.010212 Zunanji sodelavci, ki izvajajo program Euratom za raziskave in usposabljanje – neposredne raziskave	nedif.				
	01.010213 Drugi odhodki za upravljanje programa Euratom za raziskave in usposabljanje – neposredne raziskave	nedif.				
	01 03 Operativni proračun Euratoma za program Obzorje	dif.				
	01 03 01 Raziskave in razvoj fuzije (posredni ukrepi)					
	01 03 02 Jedrska cepitev, varnost in varstvo pred sevanjem (posredni ukrepi)					
	01.0303 Jedrski neposredni ukrepi Skupnega raziskovalnega središča					

- Zahtevane nove proračunske vrstice

Razdelek	Proračunska vrstica	Vrsta	Prispevek
----------	---------------------	-------	-----------

¹ Dif. = diferencirana sredstva / nedif. = nediferencirana sredstva.

² Efte: Evropsko združenje za prosto trgovino.

³ Države kandidatke in po potrebi potencialne kandidatke z Zahodnega Balkana.

večletnega finančnega okvira		odhodkov				
	številka	dif./nedif.	držav Efte	držav kandidatk in potencialni h kandidatk	drugih tretjih držav	drugi namenski prejemki

3.2. Ocenjene finančne posledice predloga za odobritve

3.2.1 Povzetek ocenjenih posledic za odobritve za poslovanje

- ☐ Za predlog/pobudo niso potrebne odobritve za poslovanje.
- ☒ Za predlog/pobudo so potrebne odobritve za poslovanje, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

3.2.1.1. Odobritve iz izglasovanega proračuna

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Razdelek večletnega finančnega okvira	1	Enotni trg, inovacije in digitalno
--	----------	------------------------------------

GD: RTD			Leto 2026	Leto 2027	Po letu 2027	SKUPAJ
• Odobritve za poslovanje						
01 03 01 Raziskave in razvoj fuzije	obveznosti	(1a)	116,037	122,196		238,233
	plačila	(2a)	46,414	49,478	142,341	238,233
01 03 02 Jedrska cepitev, varnost in varstvo pred sevanjem (posredni ukrepi)	obveznosti	(1b)	52,998	55,811		108,809
	plačila	(2b)	21,199	22,924	64,686	108,809
Odobritve upravne narave, ki se financirajo iz sredstev določenih programov ⁵⁸						
01 01 02 01 Odhodki za uradnike in začasne uslužbence, ki izvajajo „program Euratom za raziskave in usposabljanje“ – posredne raziskave	obveznosti = plačila	(3a)	8,223	8,523		16,746
01 01 02 02 Odhodki za zunanje sodelavce, ki izvajajo „program Euratom za raziskave in usposabljanje – posredne raziskave“	obveznosti = plačila	(3b)	0,348	0,361		0,708
01 01 02 03 Drugi odhodki za upravljanje „programa Euratom za raziskave in usposabljanje“ – posredne raziskave	obveznosti = plačila	(3c)	1,658	1,718		3,376

⁵⁸

Tehnična in/ali upravna pomoč ter odhodki za podporo izvajanja programov in/ali ukrepov EU (prej vrstice BA), posredne raziskave, neposredne raziskave.

Odobritve za GD RTD SKUPAJ	obveznosti	=1a + 1b + 3a + 3b + 3c	179,263	188,609		367,872
	plačila	=2a + 2b + 3a + 3b + 3c	77,841	83,004	207,027	367,872
GD: Skupno raziskovalno središče			Leto 2026	Leto 2027	Po letu 2027 (glej točko 1.6)	SKUPAJ
• Odobritve za poslovanje						
01.0303 Jedrski neposredni ukrepi Skupnega raziskovalnega središča	obveznosti	(1a)	12,500	12,500		25,000
	plačila	(2a)	3,700	9,700	11,600	25,000
Odobritve upravne narave, ki se financirajo iz sredstev določenih programov ⁵⁹						
01 01 02 11 Odhodki za uradnike in začasne uslužbence, ki izvajajo program Euratom za raziskave in usposabljanje – neposredne raziskave	obveznosti plačila	= (3a)	56,277	57,277		113,554
01 01 02 12 Zunanji sodelavci, ki izvajajo program Euratom za raziskave in usposabljanje – neposredne raziskave	obveznosti plačila	= (3b)	10,455	10,455		20,910
01 01 02 13 Drugi odhodki za upravljanje programa Euratom za raziskave in usposabljanje – neposredne raziskave	obveznosti plačila	= (3c)	35,314	35,697		71,011
Odobritve za GD JRC SKUPAJ	obveznosti	= 1a + 3a + 3b + 3c	114,546	115,929		230,475
	plačila	= 2a + 3a + 3b + 3c	105,746	113,129	11,600	230,475

⁵⁹

Tehnična in/ali upravna pomoč ter odhodki za podporo izvajanja programov in/ali ukrepov EU (prej vrstice BA), posredne raziskave, neposredne raziskave.

• Odobritve za poslovanje SKUPAJ	obveznosti	(4)	181,534	190,507	0	372,041
	plačila	(5)	71,313	82,102	218,627	372,041
• Odobritve upravne narave, ki se financirajo iz sredstev določenih programov, SKUPAJ	obveznosti = plačila	(6)	112,275	114,031		226,306
Odobritve iz RAZDELKA 1 večletnega finančnega okvira SKUPAJ	obveznosti	= 4 + 6	293,809	304,538		598,347
	plačila	= 5 + 6	183,588	196,133	218,627	598,347

Razdelek večletnega finančnega okvira	7	„Upravni odhodki“
--	----------	-------------------

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

		Leto 2026	Leto 2027	Po letu 2027 (glej točko 1.6)			SKUPAJ
GD <.....>							
• Človeški viri							
• Drugi upravni odhodki							
GD <.....> SKUPAJ	odobritve						

Odobritve iz RAZDELKA 7 večletnega finančnega okvira SKUPAJ	(obveznosti skupaj = plačila skupaj)						
---	---	--	--	--	--	--	--

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

		Leto 2026	Leto 2027	Po letu 2027 vstavite ustrezno število let glede na trajanje posledic (gl. točko 1.6)			SKUPAJ
Odobritve iz RAZDELKOV od 1 do 7 večletnega finančnega okvira SKUPAJ	obveznosti						
	plačila						

3.2.2. Ocenjene realizacije, financirane z odobritvami za poslovanje

odobritve za prevzem obveznosti v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Cilji in realizacije			Leto N	Leto N+1	Leto N+2	Leto N+3	Vstavite ustrezno število let glede na trajanje posledic (gl. točko 1.6)	SKUPAJ

↓	REALIZACIJE																	
	vrsta ⁶⁰	povpr ečni stroški	število	stroški	število	stroški	število	stroški	število	stroški	število	strošk i	število	stroški	število	stroški	število realiza cij skupaj	stroški realizacij skupaj
SPECIFIČNI CILJ št. 1 ⁶¹ ...																		
– realizacija																		
– realizacija																		
– realizacija																		
Seštevek za specifični cilj št. 1																		
SPECIFIČNI CILJ št. 2 ...																		
– realizacija																		
Seštevek za specifični cilj št. 2																		
SKUPAJ																		

⁶⁰ Realizacije so dobavljeni proizvodi in opravljene storitve (npr. število financiranih izmenjav študentov, število kilometrov novozgrajenih cest ...).

⁶¹ Kakor je opisan v točki 1.4.2 „Specifični cilji ...“.

3.2.3. Povzetek ocenjenih posledic za upravne odobritve

- ☐ Za predlog/pobudo niso potrebne odobritve upravne narave.
- ☒ Za predlog/pobudo so potrebne odobritve upravne narave, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

	Leto 2026	Leto 2027	SKUPAJ
RAZDELEK 7 večletnega finančnega okvira			
Človeški viri			
Drugi upravni odhodki			
Seštevek za RAZDELEK 7 večletnega finančnega okvira			

Odobritve zunaj RAZDELKA 7 večletnega finančnega okvira	Leto 2026	Leto 2027	SKUPAJ
Človeški viri	75,303	76,616	151,918
Drugi odhodki upravne narave	36,972	37,415	74,387
Seštevek za odobritve zunaj RAZDELKA 7 večletnega finančnega okvira	112,275	114,031	226,305

SKUPAJ	112,275	114,031	226,305
---------------	----------------	----------------	----------------

Potrebe po odobritvah za človeške vire in druge upravne odhodke se krijejo z odobritvami generalnega direktorata, ki so že dodeljene za upravljanje ukrepa in/ali so bile prerezporejene znotraj generalnega direktorata, po potrebi skupaj z dodatnimi viri, ki se lahko pristojnemu generalnemu direktoratu dodelijo v postopku letne dodelitve virov glede na proračunske omejitve.

3.2.3.1. Ocenjene potrebe po človeških virih

- ☐ Za predlog/pobudo niso potrebni človeški viri.
- ☒ Za predlog/pobudo so potrebni človeški viri, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

ocena, izražena v ekvivalentu polnega delovnega časa

	Leto 2026	Leto 2027
• Delovna mesta v skladu s kadrovskim načrtom (uradniki in začasni uslužbenci)		
20 01 02 01 (sedež in predstavništva Komisije)		
20 01 02 03 (delegacije)		
01 01 02 01 (posredne raziskave)	47	47
01 01 02 11 (neposredne raziskave)	396	390
Druge proračunske vrstice (navedite)		
• Zunanji sodelavci (v ekvivalentu polnega delovnega časa: EPDČ)⁶²		
20 02 01 (PU, NNS, AU iz splošnih sredstev)	0	0
20 02 03 (PU, LU, NNS, AU in MSD na delegacijah)	0	0
XX 01 xx yy zz ⁶³	– na sedežu	
	– na delegacijah	
01 01 02 02 (PU, NNS, AU za posredne raziskave)	4	4
01 01 02 12 (PU, NNS, AU za neposredne raziskave)	153	138
Druge proračunske vrstice (navedite)		
SKUPAJ	600	579

XX je zadevno področje ali naslov v proračunu.

Potrebe po človeških virih se krijejo z osebjem generalnega direktorata, ki je že dodeljeno za upravljanje ukrepa in/ali je bilo prerazporejeno znotraj generalnega direktorata, po potrebi skupaj z dodatnimi viri, ki se lahko pristojnemu generalnemu direktoratu dodelijo v postopku letne dodelitve virov glede na proračunske omejitve.

Opis nalog:

Uradniki in začasni uslužbenci	Naloge, ki izhajajo iz upravljanja in izvajanja specifičnega programa Euratom za raziskave in usposabljanje, na delovnih mestih po odobrenih kadrovskih načrtih in v okviru posrednih in neposrednih raziskovalnih ukrepov.
Zunanji sodelavci	Naloge zunanjih sodelavcev, ki izvajajo specifični program Euratom za raziskave in usposabljanje, v obliki neposrednih in posrednih raziskovalnih ukrepov

⁶² PU = pogodbeni uslužbenec; LU = lokalni uslužbenec; NNS = napoteni nacionalni strokovnjak; AU = agencijski uslužbenec; MSD = mladi strokovnjak na delegaciji.

⁶³ Dodatna zgornja meja za zunanje sodelavce v okviru odobritev za poslovanje (prej vrstice BA).

3.2.4. Skladnost z veljavnim večletnim finančnim okvirom

Predlog/pobuda:

- ☐ se lahko v celoti financira s prerazporeditvijo znotraj zadevnega razdelka večletnega finančnega okvira

--

- ☐ zahteva uporabo nedodeljene razlike do zgornje meje v zadevnem razdelku večletnega finančnega okvira in/ali uporabo posebnih instrumentov, kot so opredeljeni v uredbi o večletnem finančnem okviru

--

- ☐ zahteva spremembo večletnega finančnega okvira

--

3.2.5. Udeležba tretjih oseb pri financiranju

V predlogu/pobudi:

- ☐ ni načrtovano sofinanciranje tretjih oseb
- ☒ je načrtovano sofinanciranje tretjih oseb, kot je ocenjeno v nadaljevanju:

odobritve v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

	2026	2027	Skupaj
Navedite organ, ki bo sofinanciral predlog/pobudo			
Sofinancirane odobritve SKUPAJ	p.m.	p.m.	p.m.

3.3. Ocenjene posledice za prihodke

- ☐ Predlog/pobuda nima finančnih posledic za prihodke.
- ☒ Predlog/pobuda ima finančne posledice, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:
 - ☐ za lastna sredstva
 - ☒ za druge prihodke

Navedite, ali so prihodki dodeljeni za odhodkovne vrstice ☐

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Prihodkovna proračunska vrstica	Odobritve na voljo za tekoče proračunsko leto	Posledice predloga/pobude ¹	
		2026	2027
Postavka 6011 Postavka 6012 Postavka 6013 Postavka 6031	p.m.	p.m.	p.m.

Za namenske prejemke navedite zadevne odhodkovne proračunske vrstice.

01 03XX Sredstva za odobritev iz prispevkov tretjih oseb

Druge opombe (npr. metoda/formula za izračun posledic za prihodke ali druge informacije).

Tretje države lahko prispevajo v program prek pridružitvenih sporazumov. Pogoji, ki določajo raven finančnih prispevkov, bodo določeni v pridružitvenih sporazumih za vsako državo in morajo zagotoviti samodejni popravek vsakega znatnega neravnotežja v primerjavi z zneskom, ki jih pravne osebe s sedežem v pridruženi državi prejmejo s sodelovanjem v programu, pri čemer se upoštevajo stroški upravljanja programa.

4. DIGITALNE RAZSEŽNOSTI

4.1. Zahteve digitalnega pomena

Ta uredba ne vključuje dodatnih zahtev digitalnega pomena. Uporabljajo se določbe iz Uredbe (EU) 2021/695, ki vključujejo zahteve digitalnega pomena v smislu zbiranja, prenosa, shranjevanja in izmenjave informacij.

4.2. Podatki

Ta uredba ne vključuje dodatnih zahtev digitalnega pomena v smislu zbiranja, obdelave, ustvarjanja, izmenjave ali souporabe podatkov. Uporabljajo se določbe iz Uredbe (EU) 2021/695.

4.3. Digitalne rešitve

Ta uredba ne vključuje dodatnih zahtev digitalnega pomena, za katere je potrebna digitalna

¹ Pri tradicionalnih lastnih sredstvih (carine, prelevmani na sladkor) se navedejo neto zneski, tj. bruto zneski po odbitku 20 % stroškov pobiranja.

rešitev. Uporabljajo se določbe iz Uredbe (EU) 2021/695.

4.4. Ocena interoperabilnosti

Ta uredba ne vključuje dodatnih zahtev digitalnega pomena, ki se nanašajo na digitalne javne storitve. Uporabljajo se določbe iz Uredbe (EU) 2021/695.

4.5. Ukrepi v podporo digitalnemu izvajanju

Ta uredba ne vključuje dodatnih zahtev digitalnega pomena, za katere so potrebni posebni izvedbeni ukrepi. Uporabljajo se določbe iz Uredbe (EU) 2021/695.